

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljauhely, Főtér 9. szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyitótérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ÉHLEERT GYULA,
felelős szerkesztő.

MAJTÉNYI GÉZA,
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 kor,
negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petit betűknél nagyobb, vagy
diszbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög-
centim. után 6 fill. — Állandó hirdeté-
seknel árkedvezmény.

A nemzet karácsonya.

Egy évvel ezelőtt, karácsony napjára megjelent lapszámunk vezető cikkében a következőket irtuk: „béke honol a politikai élet terén; a karácsony meghozta a békét, vajha az új esztendő meghozná a hasznos tevékenység nyomában joggal várható áldásos gyümölcsöket is.”

Nemzeti kormányunk tevékenységét látva irtuk ezeket a múlt év karácsonyán s tettük fel szinte jogosan az óhajtatást, hogy az 1908. esztendő áldásos gyümölcsöket teremjen nemzetünk politikai életében.

Megtörtént ez is. Alig emlékezünk vissza egy oly esztendőre, mely tevékenységben dusabb, hasznos munkálkodásban termékenyebb s a magyar nemzeti érdekek megvédése és előmozdításában kimagaslóbb lehetne mint az az esztendő, melyre a mostani karácsony ünnepén igaz örömmel tekintünk vissza.

De a múlt csak alap a jövőhöz. A nemzet karácsonyához valójában az utóbbi napok eseményei adják meg a teljesebbnek ígérkező reményt, hogy végre nemzeti önállóságunk s magyar hazánk életében olyan események történnek a küszöbön álló új évben, melyek méltán töltik el lelki örömmel karácsony napjára a hazafiai gondoktól aggódókat s biztositást nyújtanak a régen várt jobb jövő elérhetéséhez.

A ma szélteben hangzó fuzionális jelszavak már magukban nagy reménységgel, mégpedig jogos reménységgel tölthetnek el bennünket az iránt, hogy az új esztendő termékeny lesz a magyar állami és nemzeti érdekek előmozdítása és nemzeti önállóságunk kiépítése tekintetében. Ámde a mélyebben gondolkodókat a fuzionális jelszavak még nem elégitik ki teljesen, mert az adott helyzet figyelembevételével a mai parlamenti pártok fuziójánál többet kíván a nemzet, hazánknek ha nemzeti önállóságát akarja kiépíteni, többre van szüksége.

A helyzet csak az új évet követő napokon fog teljesen tisztázódni, úgy hogy január 18-ra, midőn a képviselőház újból összeül, már úgy pártok mint egyének tisztában lesznek a követendő irányzattal. A képviselőknek most alkalom nyílik kerületeikben a közhangulatot alaposan kiismerniök s részben tapasztalatokkal gazdagodva, részben utasításokkal ellátva, legjobb belátásuk szerint megfogják találni azt az utat, melynek követését tőlük a nemzet közvéleménye elvárja. Magában a pártok kebelében is tisztázódik addig a helyzet s tekintettel arra, hogy a fuziót egyik vagy másik érzékenyebb gondolkozásu ember elvfelelővel látná kapcsolatosnak: máris bizonyosra vesszük, hogy a fuzió helyett a sokkal üdvösebb új kialakulás jön létre, amely törli a multakat, tiszta lapot ad a honatyák kezébe s erre fogják felírni azokat az óhajtatásokat, amelyek valójában és igazán a nemzet közóhajtatásai, mert a nemzet sokat tanult a legutóbbi idők eseményeiből is és kell, hogy a nemzet végre ne töredékekben s ne árnyalatokban, de egy egységes, erős, minden körülmények közt életképes parlamentben bizakodhassék.

Mindenki gróf Andrássy Gyula politikai bölcsességétől s önzetlen hazafiságától várja egy olyan új program kidolgozását, amely nem fuziót, de ennél sokkal többet teremt, egy egységes program alapján létrehozandó új pártalakulást. — Hogy ez az új pártalakulás aztán a nemzet zömét s a parlament színejavát felöleli, azon kételkedni sem lehet s ebben a reményben van márma a magyar nemzetnek ha még nem is teljesen örvendetes, de nagyon reményteljes karácsonya.

Abban a reményben, hogy a közel jövő méhéből áldásos együttműködés születik meg hazánkra: magyar nemzetünk ez idej politikai karácsonya eléggé kedvezőnek mondható.

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

A holnapi költőkhöz.

Irtá: Fejes István.

Ti holnapi költő-bűgök,
A kik még ma nem is éltek,
Félre tölünk! mert nem türjük,
Hogy a hazát ti verjétek.

A ki költő mindörökké,
Egynek volna arra jussa',
Hogy hazáját, melyért meghalt,
Ostorával megcsapdossa.

Ha a fényes csillagokból
Még ez az egy visszatérne,
S lángostorral a kezében
Köztünk járna, köztünk élne:

Még ez a Nagy ránk sujthatna,
Hogy a mért ő sirba szállott,
Még a magyar ma sem birja,
Azt a nagy, szent szabadságot.

De hazáján ezt a szégyent
Ő se tenné, hálát szegve,
Hogy a hol a pora nyugszik,
Azt a földet ő is verje.

A miért ő Segesvárott,
Vérét ontva, meghalt egyszer,
Ujra halna a hazáért,
Nem is egyszer, de ezerszer.

És meghalna áldást zengve,
Mig ti, kik ma nem is éltek,
Már előre azt bongjátok,
A mi nem dal, hanem vétek.

De ha költő nem volt még itt,
A kinek nincs honszerelme,
Holnap sem lesz, mert nincs köztünk,
Ki titeket felszentelne!

— dec. 24.

Tisztviselők öröme. Hirt adtunk annak idején arról, hogy a kormány az állami tisztviselők lakáspénzét a mai drágább lakbérének megfelelő arányban rendezte. — Sátoraljuhelyben az elmúlt nyár folyamán sokat foglalkoztak az állami tisztviselők e kérdéssel s testületileg kérték fel Meczner Gyula főispánt a kormány-nál való közbenjárásra, hogy a városunkban működő állami tisztviselők a budapesti lakáspénznek mentől magasabb százalékában részesüljenek s lehetőleg a 90, vagy legalább is a 80 százalékot elérhessék, az itteni magas lakbérére való tekintettel. — Mint örömmel látjuk, tisztviselőink kérelme teljesítve lett, mert a kormány jóindulatából Sátoraljuhely a III-ik (80 százalékos) lakbérosztályba soroztatott, amely intézkedés tegnap jelent meg a hivatalos lapban s az utalványozások 1908. október hó 1-től kezdődőleg számítva most vannak folyamatban a kir. pénzügyigazgatóságánál. Tisztviselőink mindenestre nagy hálaival tartoznak a kormánynak, különösen dr. Wekerle Sándor pénzügy-és gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek, kik méltányolva az itteni lakbérviszonyokat, másrészt pedig tisztviselőinknek a multban tanúsított hazafiságát is honorálták azzal, hogy Sátoraljuhely — Debrecen, Miskolc, Nagyvárad s hasonló néhány nagyobb várossal jutott egy osztályzatba, de hálaival lehetnek a közbenjárásért Meczner Gyula főispánnak, ki ez ügyben buzgalommal fáradozott és járt közbe a kormánynál, továbbá dr. Buza Barna országgy. képviselőnek, ki szintén felszinen tartotta a lakbér ügyet, s végül dr. Kvirsfeld László kir. pénzügyi titkárnak, ki annak idején terjedelmes memorandumot dolgozott ki s érveit statisztikai adatokkal támogatta. A 80%-os lakbérosztály nálunk annyit jelent, hogy a legkisebb (1400 kor.) fizetésű tisztviselő, kinek eddig 420 korona lakbéré volt, ezen- tül 640 koronát kap. Az altisztek és szolgák lakbéré Sátoraljuhelyben 320 koronára emelkedett. — A járási szolgabírói hivatalok székhelyei közül: Homonna, Királyhelmec, Nagymihály, Sárospatak, Szerencs, Sztróp- kő és Varannó a IV-ik (50 %), Gál- szécs, Mezölaborc, Szinna és Tokaj pedig a VII-ik (40%) lakbérosztályba került. Hogy az egyes fizetési osztályoknak az új beosztás szerint mily lakbérék felelnek meg az alábbi ki- mutatás tünteti fel:

	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	f. o.
III. lakbér- osztály	1600	1280	1040	800	720	640	kor.
VI. „	1000	800	650	500	450	400	kor.
VII. „	800	640	520	400	360	320	kor.

Az altisztek és szolgák lakbéré pedig a következő:

III. lakbérosztály	320 kor.
VI. „	200 kor.
VII. „	160 kor.

A Tisza hajózhatóvá tétele. Gr. Almásy Imre Jásznagykunszolnok vármegye főispánja, mint a „Magyar Hajózási Egyesület“ szolnoki szerve- zetének elnöke, Zemplén, Szabolcs, Borsod, Heves és Jásznagykunszolnok vármegyék alispánjai, továbbá a ma- gyar hajózási egyesület alelnöke és az egyesület szolnoki szervezetének 2 kiküldötté nemkülönben főmérnök szakértőjével folyó hó 21-én Buda- pesten értekezletet tartott, melynek tárgyát a felső Tisza és mellékfolyói- nak mielőbbi hajózhatóvá való tétele képezte. A megtartott értekezlet el- határozta, hogy a Felsőtisza és mel- lékfolyóin a vízi közlekedés biztosí- tása és a hajózás fellendítése céljá- ból Felsőtisza Hajózási Társulatot ala- kítanak és ezen folyókon úgy a sze- mély, mint a teher szállítást mielőbb megindítják. A teher szállítás, ha va- lamikülönös körülmény közbe nem

jön Szolnoktól Vásárosnaményig már a jövő 1909. évben megkezdődik. — Ezen vármegyénkre igen fontos kér- dés legközelebb a törvényhatóság közgyűlése elé kerül.

Darányi a mezőgazdasági munkásokról.

— dec. 23.

Darányi földművelésügyi minisz- ter a Revue és Hongrie egy közlebbi számában hosszabb tanulmányt irt az alatt a cím alatt, hogy: *A mezőgaz- dasági munka Magyarországon.* E cikk az előkelő francia politikai és gazdasági lapokban jelentékeny vissz- hangot keltett, s ránk nézve termé- szetesen igen nagy érdekel bir, mert a leghivatottabb kommentálással te- kinthetjük Darányi ugynevezett pa- rasztpolitikájának. A cikk eszmeme- nete és tartalma rövid összefoglalás- ban a következő:

Az 1848-iki nagy földbirtok-re- form hosszú ideig nagyon jó hatással volt a magyar földművelő népre. A nyolevanes években azonban az álta- lános gazdasági válságon kívül spe- ciális csapások is érték Magyarország földművelő népét. — Mint a ragadós tüdőlob, a filoxszera pusztítása, a nyugati államok védvamos elzárko- zása, majd a sertésvész, amely a kis- gazdák, munkások és gazdasági cse- lédek legfőbb jövedelmi forrását tette tönkre. Ekkor már a magyar paraszt- ság nem is volt az előbbi jó módban. A parasztság birtokszereése nem tudott lépést tartani a szaporodással és az előbbi jómódu birtokosok utódai törpebirtokosokká, majd teljesen bir- tokatlanokká váltak. Összeesett ezzel a természetes folyamattal és az álta- lános mezőgazdasági depresszióval a közterhek növekedése és az igények emelkedése is. Azt lehet mondani, hogy Magyarország földművelő népe a primitívebb állapotból a fejlettebbre való átmenetet a legkedvezőtlenebb gazdasági viszonyok közt tette meg. Ilyen körülmények között találták Magyarországon mezőgazdasági mun- kásnépet a kilenevenes években ide is eljutott szociális mozgalmak.

A magyar kormány a kileneve- nes évek közepén fogott hozzá a me- zőgazdasági munkásnép anyagi hely- zetének felkarolásához és rendezésé- hez.

A munkásnép oktatása érdeké- ben már előbb is tettek intézkedé- sek, nagyobb arányú fejlődése csak a kilenevenes évek közepétől számí- tható. Ma már nagy arányokban fo- lyik a gazdasági ismétlő iskolák, a népies gazdasági tanfolyamok, házi- ipari tanfolyamok és gazdasági elő- adások működése.

A mezőgazdasági munkával fog- lalkozó néprétegek oktatása azonban nem elégítette ki a mutatózó szük- ségeket. Kitűnt ugyanis, hogy a me- zőgazdasági munka jogviszonyainak szabályozása, a békés, egészséges fej- lődés érdekében újabb intézkedéseket igényel és hogy különösen a vagyon- talan munkásnép közvetlen és köz- vetett anyagi és erkölcsi támogatást igényel, melynek nyújtására a fenn- álló viszonyok között az államkor- mány volt hivatva.

Ezután plasztikus összefoglalást olvasunk a cikkben a magyar tör- vényhozás és kormány szociálpoli- tikai intézkedéseinek és a munkás nép gondozása fokozatos fejlődésének ügyéről. Ma egész sora van az in- tézményeknek, mely a munkásnép anyagi és társadalmi előhaladását tá- mogatja. A cikk befejező mondatai a következők:

Mondjanak bármit is azok, akik- nek ugyszólván hivatászerű foglal- kozásuk az, hogy a munkásság anyagi helyzetének legsötétebb színezésével elveszik a munkások munkakedvét

és a tömegeket állandó forrongásba és elégedetlenségbe tartják: elvitat- hatatlan tény az, hogy a magyar földműves osztály anyagi megerősödése és fejlődése szerte e hazában észlel- hető.

Merész feltevés lenne azt állí- tani, hogy a magyar állam megol- dottá már mindazon feladatait, ame- lyeket reá a szociális kérdés megol- dasának nehéz munkája ró; egy azon- ban tény és ez az, hogy ugy bizton remélhetjük a magyar mezőgazdaság felvirágzását és annak keretében a mezőgazdasági munkásosztály lépés-ről-lépésre való anyagi megerősödését.

Ez a cél, amely felé minden ak- tiv kormányfőnek mulhatatlanul haladnia kell és amelynek elérésétől a magyar haza erőssége és jövője függ.

Az elmondottakból világosan ki- tűnik Darányi politikájának szelleme, amely ügyszertettől és hatalmas ak- tivitástól sugárzik. Csattanós felelet ez a nemzetközi szociálisták tömeg- sztrájkjal való fenyegetésére. Manap- ság, amikor minden előfeltétele meg van már annak, hogy a legszegényebb munkából is vagyonos birtokos le- hessen, amidőn a munkás jogviszo- nyait érélyes intézkedések szabályoz- zák, amikor küszöbön áll, hogy a munkásnép aggsága és rokkantsága esetére megfelelő ellátást biztosíthas- son magának: valóban érthetetlen lenne, ha a magyar munkásnép nem idehaza és a fennálló törvényes rend keretében igyekeznék megvalósítani létecéleit. Az olyan szellemű műkö- dés, mint amit Darányi fejt ki, nem- csak hatalmas munkálása az ország anyagi gyarapodásának, de egyúttal a legerősebb ellensúlyozója a nem- zetközi szociálista izgatásoknak is.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

Rendkívüli városi közgyűlés.

— A Zemplén tudósítójától. —

— dec. 23.

Sátoraljuhely rend. tan. város képviselőtestülete folyó hó 22-én dé- után Kiss Ödön h. polgármester el- nöklésével rendkívüli közgyűlést tar- tott, melynek tárgysorán négy tárgy szerepelt, közöttük a város 1906. évi zárszámadása.

Az 1906. évi zárszámadáshoz ál- talánosságban több képviselőtestületi tag szólott hozzá, többek között oly irányban is, hogy a zárszámadások reálitásuknak megvizsgálhatása végett ne két év múlva, de már a következő évben terjesztessenek a képviselőtes- tület elé. Az 1907. évi zárszámadás- nak minél előbbi beterjesztésére vo- natkozólag azonban Kiss Ödön h. polgármester megnyugtató kijelentést tett.

Az ülés fontos tárgyai közt sze- repeltek a polgármester indítványa az üzletvezetőség elnyerése végett teendő lépésekről s az adóügyosztály rendezésének fontos ügye.

Az érdekes ülés lefolyásáról kö- vetkező részletes tudósításban szá- molunk be:

Megnyitás.

A közgyűlést Kiss Ödön h. pol- gármester délután 3 órakor nyitotta meg.

Az ülésen jelen voltak: Matolai Etele, Miklóssy István, Isépy István, dr. Buza Barna, Juhász Jenő, Kin- csesy Péter, dr. Hornay Béla, dr. Róth József, Szöllősi Arthur, dr. Eré- nyi Manó, dr. Roboz Bernát, Reichard Lajos, dr. Ambrózy Ágoston, Hönsch Dezső, Grünbaum Simon, Jelenek Ádám, Alexander Vilmos, Zombory János, Gáthy Géza, Szedlák János, Róth Bernát, Behyna Miklós, Rose József, Móré Dániel, Ármágyi János, Reichard Gyula, Hericz Sándor, Krausz Lipót, Majoros Gyula képviselőtes-

tületi tagok s a tanács hivatalbeli tagjai közül elnököl Kiss Ödön h. polgármesteren kívül Pataky Miklós, Farkas Andor, Szöllősy Sándor, dr. Reichard Salamon, Bogyay Béla.

Az 1906. évi zárszámadás.

Szóllősy Sándor főszámvévf fel- olvassa az 1906. évi zárszámadásra vonatkozólag a pénzügyi bizottság jelentését.

A pénzügyi bizottság az 1906. évi háztartási, valamint a város ke- zelése alatt álló egyéb alapok zár- számadásait tételről-tételre átvizsgál- ván, azoknak úgy bevételi, mint ki- adási tételeit helyeseknek találta. A bizottság azonban megjegyzi, hogy az épületek fenntartására fordított összegek a költségvetésileg megsza- vazott összegeket túlhaladják s eze- ket a jövőben apasztani kéri.

A zárszámadáshoz általánosság- ban Grünbaum Simon, Alexander Vilmos, dr. Erényi Manó, Jelenek Ádám s többen szólottak hozzá.

A közgyűlés a zárszámadást úgy általánosságban, mint tételeiben elfo- gadta, s polgármesternek, a tanács- nak s a tisztviselői karnak a felment- vényt megadta.

A szabadlyceum ügye.

A szabadlyceum ama kérelmét, hogy előadása céljaira a városház tanácssterme hetenként két napra este 8 órától 9-ig két hónapra át en- gedtessék át: a képviselőtestület tel- jesítendőnek mondotta ki Kincsesy Péter s dr. Buza Barna hozzászólása után.

Akió az üzletvezetőségért.

Dr. Chudovszky Mórnak a mult- kor tartott ülésen tett egyik indítvá- nya aktuálissá tette egyik üzletve- zetőség elnyerhetése ügyét. Akkor a képviselőtestület megbizta a h. pol- gármestert, hogy a teendőkre nézve — az akció megkezdése tekintetében önálló indítványt dolgozzon ki.

A h. polgármester szépen kidol- gozott indítványa ez ülésen került tárgyalás és megvitatás alá.

Az indítvány elmondja, hogy 30 képviselőtestületi tag aláírásával a törvényhatósághoz ez ügyben párto- lást kérő felirat ment, de fel kell irni a kormányhoz is s e feliratban elő- adandó kérelmet impozáns küldetésig juttassa el a kormányhoz, melyhez csatlakozzanak a zemplénvármegyei képviselők s megyebizottsági tagok is.

A részletes, alaposan kidolgozott indítványért h. polgármesternek dr. Buza Barna és Jelenek Ádám kép- viselőtestületi tagok mondottak kö- szönetet.

Az indítványt egyhangú lelkesé- déssel fogadta el a közgyűlés, s meg- bizta polgármestert, hogy indítványa értelmében tíz tagu bizottságot ala- kítson a halaszthatlan kezdeményező s előkészítő lépések megtételére. A h. polgármester indítványa szerint e bizottság elnökül dr. Buza Barna országgy. képviselő lett volna felkéré- ndő, de ő maga helyett Kiss Ödön h. polgármestert ajánlotta.

A bizottság haladéktalanul meg- kezdi munkáját, mint ezt a kérdéshez hozzászólók is hangsúlyozták s bár valószínű a remény, hogy váro- sunk elnyerje az üzletvezetőséget, mely városunk közönségére nézve egy szebb és boldogabb jövő felderültét jelen- tené.

A régi kórház átalakítása.

Kérészy Gyula városi mérnök adta elő azután részletesen kidolgo- zott tervét a régi kórház egy részé- nek a csendőrség céljaira leendő át- alakítására vonatkozólag.

A csendőrszárnyparancsnokság ugyanis sürgősen kér az órs, tisztí iroda és tisztí lakások elhelyezésére helyet a régi kórházban. Az átalaki- tás 23,786 koronába kerülne, mihez hozzászámítva a vízvezeték bevezeté

Látta-e már az üzlet **Almási-nál** nappal?
Ha nem látta, jöjjön oda, de most mindjárt, hamar!

Most érkezett téli áru,
Karácsonyi díszmú áru.
Olcson adnak mindenkinek
Szörme boát, téli inget.

Női táskát olcson vehet
Ugy hívják, hogy Rüdikeket.
Szóval mindenféle dolgot
Aron alul kaphat most ott.

sét az összes átalakítási költségek 25,000 koronát tennének ki.

Ha az átalakítás foganatosítottának 90,000 korona teher lenne a telken, minek annuitása, adó s évenkénti fenntartási költsége 7100 koronát, míg a várható bevétel 7440 koronát tenne ki s ezenkívül a telek 2/3-án része a felajánlott célokra (polgári iskola stb.) érintetlenül maradna. S így 340 korona tiszta haszna lenne a városnak abból az épületből, melyre most reáízet.

A csendőrség a helyiségekért 5500 korona bért fizetne, mely így a többi helyiségek bérével együtt 7440 koronát tenne ki.

A kérdéshez dr. Hornyay Béla. Jelenek Ádám, Szőlősy Arthur, Erényi Manó s többen szólottak hozzá,

A képviselőtestület a terjedelmes vita után, a hozzászólások meghallgatásával ugy határozott, hogy a tanács javaslatá értelmében a csendőrszárnyparancsnokság ajánlatát s az átalakításra vonatkozólag a mérnök előterjesztését elfogadja s a költségeket függő kölcsönből fogja fedezni mit névszerinti szavazás útján határoztak el. Megbízták polgármestert, hogy a szerződést a város érdekeinek lehetőleg megvédelmezésével kösse meg.

As adóügyszály rendezése.

Az adóügyszály rendezésére vonatkozólag a közigazgatási és rendészeti bizottság tagjaiból alakult vegyes bizottság részletes szabályrendelet tervezetet dolgozott ki, melyet Pataky Miklós főjegyző terjesztett elő a rendkívüli közgyűlésnek.

A bizottság munkájában alapul vette azon propositiókat s tanácsokat is, melyeket a törvh. bizottság határozata ez irányban annak idején irányadóknak kijelölt.

Az ülés délután fél hat órakor ért véget.

(A képviselő választók névjegyzéke. A vármegye központi választmánya folyó hó 18 án d. u. 5 órakor Dókus Gyula alispán elnöklete alatt ülést tartott, melynek tárgya az országgyűlési képviselő választók 1909. évre összeállított névjegyzékének hitelesítése volt. A hitelesített névjegyzék szerint 29.686 választó bir az 1909. évre szavazattal. Választó kerületenkint fel van véve a névjegyzékbe: 1. Mádi választó kerületben 1789; 2. Megyasszói vál. kerületben 1542; 3. Olaszliszkai vál. kerületben 2037; 4. Sátoraljauhelyi vál. kerületben 3569; 5. Királyhelmecei vál. kerületben 3399; 6. Tóketerebesi vál. kerületben 3698; 7. Nagymihályi vál. kerületben 5309; 8. Homonnai vál. kerületben 8348 választó. A választói jogosultság alapját tekintve: a) régi jog alapján 37; b) földadó alapján 23.160; c) házadó alapján 295; d) jövedelem alapján 3917; e) értelmiség alapján 2277 választó bir szavazattal.

(Főszolgabírák utiátalánya. A járások főszolgabíráinak utiátalányát a felügyelőszer 67593. szám alatt kiadott intézvényével 1100 koronáról 1400 koronára emelte fel és pedig 1908. évi január hó 1-től kezdődő hatálylyal ugy, hogy az 1908. évre esedékes 300 korona többlet egy összegben lesz a főszolgabírák részére kifizetve. Amint értesültünk a vármegye alispánja a 300 korona többlet már ki is utalta s az erre vonatkozó utalvány-rendeletek az adóhivatalhoz már el is küldettek.

Cholnoky Jenő felolvasása a „Kazinczy-kör“-ben.

— dec. 20.

Folyó hó 19-én a „Kazinczy-kör“ vezetősége élvezetes és tanulságos estét szerzett tagjainak és az érdeklődő közönségnek az által, hogy sikerült Cholnoky Jenőt, a kolozsvári egyetem tudós tanárát megnyernie egy felolvasás megtartására.

Cholnoky Jenő felolvasása iránt ugy a közönség, mint a Kazinczy-kör tagjai körében olyan élénk érdeklődés nyilvánult meg, mely szinte páratlanul áll s a nagyszámu és díszes közönség ez alkalommal csaknem teljesen megtöltötte a vármegyeház nagytermét, hogy a neves tanár felolvasásában gyönyörködhesék.

Méltán megérdemelt dícséret és elismerés illeti a Kazinczy-kör fáradhatlan, tevékeny vezetőségét, hogy gondoskodása révén alkalmat ad a kör tagjainak s városunk intelligens közönségének, hogy ilyen kiváló emberek felolvasását hallgathassák meg s merítsenek abból ismereteket, tudományt, izlést s szórakozást.

Még élénk emlékezetében van a kör tagjainak Balogh Bertalannak a Borsod-miskolci közművelődési egyesület titkárának nagyszerű felolvasása, s már is alkalmat adott újra közönségének a kör vezetősége egy magas színvonalon álló, tudományos előadás meghallgatására, melyet folyó hó 19-én délután tartott meg Cholnoky Jenő a vármegyeház nagytermében. A tudós tanár felolvasása iránt — mint fentebb említettük — élénk érdeklődés nyilvánult meg s a felolvasáson társadalmunk színe-java megjelent.

Cholnoky Jenő Chináról, annak népéről, szokásaikról, társadalmi viszonyairól, művészetükről tartott előadást, melyet vetített képek élénkítették s tettek szemlélhetővé. Mindazt — amit a tudós előadó Chináról mondott — lehetetlen volt lelki gyönyörűség nélkül hallgatni, mert az előadó kellemes organuma, előadásának fordulatossága, vonzó epizódokkal fűszerezett tárgya, csattanókkal telt előadása teljesen meghódították a közönséget, s mindvégig biztosították a közönség figyelmét és fokozódó érdeklődését a felolvasás számára.

Mindaz, amit Chináról tudni kell, mindaz, ami sajátos, jellegzetes: megörökítésre lelt a felolvasásban, nyoma sem volt a száraz, egyhangu adatoknak, minden ismeret, még a legtudományosabb is szórakoztatva hatott.

Közönségünk spontán lelkesedéssel, szíves elismerő tapsokkal, meleg szeretettel jutalmazta a neves tudóst, ki felolvasását este fél nyolc órakor fejezte be s annak keretében oly gazdag műélvezetben, szórakozásban s ismeretekben részesítette a közönséget, mely méltán lesz feledhetetlen.

A közönség elismeréséhez öszintén csatoljuk mi is dícséretünket a Kazinczy-kör vezetősége részére, ki Cholnoky Jenő felkérésével újból olyan meletpést szerzett nemcsak tagjainak, de városunk érdeklődő közönségének is, mely izlés és ismeret

fejlesztő kihatásában értékelendő eredményt van hivatva létrehozni.

A szegény gyermekek karácsonya.

(Karácsonyfa ünnepély a „Karolineum“-ban.) — dec. 24.

A karácsonyt elég találóan nevezik a gyermekek ünnepének. A létért, a mindennapi kenyérért való küzdelem zaja elesenededik ugyan mindenütt néhány órára, hogy helyt engedjen a béke, a megnyugvás ünnepi hangulatának, a családi élet melegségének; de mégis legtöbbet jelent a karácsony Jézus ártatlan szívű kis barátainak, a gyermekeknek.

Nekik nem csak szeretetet, ideig tartó megnyugvást, hanem a szó valódi értelmében boldogságot hoz. A legszegényebb szülő sem kimél semmi áldozatot, hogy gyermekeinek e napot valódi ünnepnappá tegye s szívűbe örömteljes, karácsonyi hangulatot varázsoljon.

Es mégis hány szegény család, hány elhagyatott gyermek van, akiknek karácsonya — az életfenntartás legelemibb szükségleteit nélkülözvén — csak abban különbözik a többi szürke hétköznaptól, hogy az általános örömben és vigtségben kétszeresen érzi a nyomorúság és szegénység súlyát. Ez a tudat vegit némi disszonanciát a karácsonyt ünneplők örömébe.

Hála a gondviselő Istennek. Ő mindenkor alkot jó szíveket, akik meglátják az élet kirívó szükségleteit, a társadalom fájdalmas különbözőségeit s azok betöltésére, emezek kiegyenlítésére, áldozatukat, munkásságukat sietnek felajánlani. Ilyen istenáldotta jó szívek azok is, akik adományaikkal, fáradozásaikkal lehetővé tették, hogy az idén is kapjanak a szegény gyermekek meleg ruhát s cipőt, karácsonyfát és ajándékokat, hogy ők se legyenek kirekesztve a karácsony örömeiből, az ő szívükhöz is hozzáférközzék a béke, a szeretet melege.

A nemes szívű adakozók között első helyen kell említenünk gr. Wallis Gyuláné sz. Somogyi Ilona grófnőt. Egymaga 120 koronát adományozott a szegény gyermekek felruházására Ambrózy Nándor útján, ki a maga részéről is 30 koronát juttatott a nemes célra.

A gyűjtés fáradságos munkáját ez évben a „Karolineum“ főnöknőjének kezdeményezésére és vezetésével a Mária Kongregáció tagjai vállalták magukra. Az ő dícséretre méltó buzgóságuknak köszönhető, hogy a város közönsége körében 264 korona 22 fillér gyűlt össze.

Es pedig: Bányász Mariska és Székely Emilia ivén 136 kor. 87 fill., Fábry Margit és Gosztonyi Anna ivén 31 korona 31 fillér; Maláresik Aranka és Kovács Erzsike ivén 30 korona 46 fillér, Balogh Mariska és Marossy Irén ivén 25 kor. 42 fillér. A dohánnyári munkásnők körében eszközölt gyűjtés eredménye 40 kor. 16 fillér. Így tehát összesen 414 kor. 20 fillér áll a felruházást s karácsonyfa ünnepélyt rendezők rendelkezésére.

A gyűjtő ivenek feltüntetett összegekhez hozzájárultak: 20 kor.-val Bessenyei István apátplebános, 10 kor. öz. Láczy Elekné, 5 kor. Kincsesy Péter, Kincsesy Péterné, Nyilassy Károly, 4 kor. öz. Liszy Edéné, 3 kor. Dókus M., dr. Csaplaky Lipótné, Bényey Istvánné, 2 kor. Hrabéczy K., Schön B., Kerekes Pál, Bilanovits I., Gyulay Károlyné, dr. Legeza Jánosné, Ujfaluassy Mihályné, Dongó Gézané, Pintér Istvánné, Molnár Leona, Szabó Ferenoné, Hagyarossy Gyuláné, Kádár N., 1 kor. Szerdahelyi K.-né, Bernáth Aladárné,

Vadászy Antalné, Bajusz Józsefné, Uhrinyi Imréné, Pete Ida, öz. Lakatos Gyuláné, Kossuth Jánosné, Gnädig Anna, Ludascher Tivadarné, Csuka Ödön, Hódossy Kiss Ernő, Isépy Natika, Mester Panyuka, Gosztonyi Anna, Somogyi Ilonka, Gonda Gyuláné, Sidelszky Béláné, Szilvássy Matild, Kriszt Istvánné, Fábry K., Csécsi Irén, Barna Bertalan, Szepessy Imréné, Marikovszky Sándorné, Osvát Ferencné, Filicskó János, Csoltkó Sándorné, Farkas Andorné, Piliassy Béláné, Bokor Józsefné, Szegő Sándor, Szabó Vince, Maláresik Józsefné, Guttman Mórné. Olvashatatlan aláírással és kisebb adományokból a melyeket a hely szűke miatt nem nyugtázhattunk 134 kor. 22 fillér.

Természetben adományoztak: Ambrózy Margit 26 gyermeket ruházott fel, Kovács Károlyné a karácsonyfa díszítésére szolgáló gyümölcsöket s egyéb tárgyakat. A gyermekeknek ruhát varrtak: Bányász Mariska, Engelbert Kornélia és Margit, Fábry Mariska, Kasalyák Etelka, Koroly Erzsike, Láng Kornélia, Somogyi Ilona, Székely Emilia, Vibiral Anna.

Mindezen jószívű adakozók és nemes lelkek, akik akár adományaikkal, akár fáradozásaikkal hozzájárultak a nemes cél kiviteléhez, irgalmasságuk s könyörület szeretetük jutalmául bizonyára elnyerik az Ur Jézus békéjét, áldását, mert ő mondotta: Amit egynek e kicsinyek közül cselekedtek, nekem cselekedtetek.

A sátoraljauhelyi Karolineum leánynevelő intézet buzgó vezetősége közadakozásból óriási karácsonyfát állított az intézet óvoda-termében s a karácsonyfa alatt halomszámra fekdtek az értékes ajándékok, meleg téli ruhák és hasznos cikkek, melyekkel sok szegény gyermeknek okozott igen nagy örömet az a jólelkű főnöknő s a gyűjtők, kik buzgón szedték össze a könyörület emberbarátoktól a kis Jézus adományait. A karácsonyfa ünnepélyt folyó hó 22 én délután 3 órakor tartották meg az óvoda teremben, mely ez alkalomra zsufolásig megtelt előkelő közönséggel, kik eljöttek az ártatlan gyermekesereg örömeiben gyönyörködni. Az intézet tantestülete Kreszelbauer Maximiliána főnöknővel, valamint az óraadó tanerők teljes számmal megjelentek.

Az ünnepélyt az óvodás gyermekek éneke s szavatai vezették be, majd egy nagyobb lányka, ki szintén teljes téli meleg öltözkéet kapott, gyönyörű beszéddel mondott köszönetet az intézet vezetőségének s mindazon kegyes szívű emberbarátoknak kik adományaikkal a szegényeknek karácsonyra örömet szerezni iparkodnak. Befejezésül Bessenyei István apátplebános szülőkhöz és gyermekekhez egyaránt szólólag mélyen megindító beszédet mondott, melylyel a kitünően sikerült s igen kedves gyermek-ünnepély befejezést nyert. Téli ruházatot 25 fu s 25 leány gyermek kapott, előbbieket a helybeli rk. népiskola, utóbbiakat a zárdai népiskola tanulói. Isten áldása legyen a nemes szívű adakozókon!

HIREK.

Lapunk tisztelt olvasóközönségének öszinte szívvel kívánunk boldog karácsonyi ünnepeket.

Lapunk mai száma, tekintettel a karácsonyi ünnepekre, a szerdai megjelenési nap helyett ma, csütörtökön folyó hó 24-ikén jelent meg tizenkét oldal terjedelemben.

A „Zemplén“ ünnepi melléklete. Lapunk mai karácsony-ünnepi számához a rendes főlapunkhoz négy oldal ünnepi mellékletet csatoltunk. Az ünnepi melléklet tartalma a követ-

Sirolin Tüdőbetegségek, hurutok, szárazkőhögés, skrofulozis, influenza
 — emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izadást. —
 — ellen számtalan tanár és orvos által aszenta ajánlva. —
 — Minthogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjük mindenképp „Roche“ eredeti csomagolást. —
F. Hoffmann-La Roche & Cie. Basel (Svájc).

„Roche“
 — Kapcsoló orvosai rendelkezésre a gyógyszerárakban. —
 — Ára üvegenként 4. — korona. —

kező: Karácsony (főcikk.) Nézz a keresztre — Németh Páltól; Fehér karácsony — Aniané-tól; Az utolsó karácsony — Fonyi Ilonkától; Győzelem — Sinistra Stellától; A csodaször — Mókné, Féregy Gizellától; Temető — Farkas Andortól; Széphalom a költészetben — Kertész Ödöntől; Vágyva, epedve — László Sándortól; Tengerentúlról (impresziók); Egy bus ifju — Kroó Józseftől.

— **Karácsonyi isten-tiszteletek.** A róm. kath. plébánia templomban megtartandó karácsony-ünnepi istentiszteletek sorrendje a következő: Karácsony előestéjén az éjjeli misét Szedlák Ede káplán éneklé, a hajnalit Mayer Geyza káplán, karácsony elsőnapján ünnepi beszédet mond Besenyei István apát-plebános s ugyancsak ő mond nagymisét. Szent István vértanu ünnepén a szent beszédet Mayer Geyza mondja, a nagymisét pedig Gasparik János hitoktató. Szent János evangélista ünnepén Szedlák Ede prédikál, misézik Mayer Geyza. Éjjeli mise után toronyzene lesz.

— **Uj évi üdvözlések megváltására** újabb adakoztak Fejes Istvánné 2 kor., Dongó Gy. Géza 2 kor. s Dános Miklós 4 koronát. Ez összegekkel gyűjtésünk összege a helybeli árvaház javára 20 koronát tesz ki.

— **Oltárszentelés.** Hiszem Kálmán, apát, zempléni főesperes, f. hó 21-én áldotta meg a vásárhelyi plébánia templom új oltárát, a hívők nagyszámának jelenlétében. Ez alkalommal az apát beszédet intézett a hívőkhez.

— **Hymen-hír.** Gerber Béla színyérváraljai gyógyszerész f. hó 19-én kötött házasságot Szatmár-németiben Szüts Ibolykával, Fleischman Oszkár főhadnagy sógornőjével. Szüts Ibolyka házasságának híre reánk s lapunk olvasóköröskéire annál is inkább van vonatkozásban, mivel Szüts Ibolykát vonzó tolla, ügyes poetai tehetsége révén, mint munkatársunkat is jól ismeri lapunk olvasóköröskéire.

— **A „Kazinczy-kör“ estélyei.** A Zempléni vármegyei Kazinczy-kör közönsége újból két nagyszerű este elé néz. A kör december hó 27-én ugyanis háziestélyt fog rendezni, melynek műsorát Geócze Sarolta a budapesti áll. tanítónőképződe igazgatójának felolvasása a „Modern nő“-ről, Isépy Zoltánné által dr. Kasztriner Árpád zongorakiséréte mellett eladandó melodráma, s Veres Ferenc számos patikai tanítóképződei tanár humoros felolvasása fogja képezni. Ez estélyre a belépés díjtalan. — Január hó 5-én a kör magas színvonalu hangversenyt rendez, melyen a tagok és érdeklődők belépti díj mellett vehetnek részt. Az első sor és oldalülés ára nem tagoknak 5 korona, tagoknak 2 korona 50 fillér lesz, míg a belépti díj nem tagoknak 4, tagoknak 2 korona. Ez estén azonban rendkívüli magas nívón álló hangversenyt rendez a kör, melyen fellép Morvai Zsuzsika az európaszerte ismert zongoraművésznő is, ki tizennégy éves fiatal leány, s kinek Thomán István fejlesztette csodálatos tehetségét, s ki úgy a hazai, mint a külföldi zeneértők feltétlen bámulatát vívta ki. A sajtó úgy itt, mint külföldön, mint megfejthetetlen fiziológiai talányról nyilatkozik róla. Rajta kívül résztvesz a hangversenyen Plotényi Nándor hegedűművész, ki Reményi Edét kísérte világgörutján s kit már a kör tagjai előző

szerepléséből előnyösen ismernek. — Fellép továbbá a hangversenyen egy operaházi művész is, míg Orlovsky Frigyes, Gruska Lajos és Dános Miklós Csajkovszky egy örökszép művét adják elő. A magas színvonalu estélyekre felhívjuk a közönség figyelmét és érdeklődését.

— **A vármegyei levéltár aranykönyve.** A zempléni vármegyei levéltárban 1831-ben Kazinczy Ferenc egy aranykönyvet létesített, mely arra szolgált volna, hogy abban a levéltárt látogatók nevei megörökítkessenek. Kazinczy Ferencnek ez az aranykönyve azonban nem használva, eifeledten hevert mindezeideig, míg nem Dongó Gy. Géza az új megyei főlevéltárnok elhatározta, hogy ezt az aranykönyvet átadja rendeltetésének már csak azon kegyeletes érzésből folyólag is, hogy a „szent öreg“ akkori terve, habár idők multán is megvalósulhasson s az aranykönyv szolgálja azt a rendeltetést, melynek betöltésére Kazinczy Ferenc szánta. Kazinczy Ferenc ezen, hivatásának most átadott aranykönyve 1909. év január hó 1-től kezdve lesz a levéltár látogatóinak rendelkezésére bocsátva, hogy abba neveiket beleírják s az aranykönyvvel együtt megörökítkessék.

— **A kereskedő ifjak táncmulatsága.** Mint értesülünk a kereskedő ifjak táncmulatságát rendező bizottságtól, a január 16-ikára tervezett kabaréval egybekötött jótékony célú táncmulatságát a fényes siker érdekében január 23-ikára halasztották.

— **Értekezlet az iparú-csarnok ügyben.** Folyó hó 20-án délelőtt Kiss Ödön h. polgármester, Buza Barna orszgy. képviselő s az iparfelügyelő a létesítendő iparúcsarnok ügyében bizalmas értekezletet tartottak, melyet délután a városháza tanástermében szélesebbkörű értekezlet követett. — Erre az értekezletre meg volt hivva városunk iparosainak nagy része. Az értekezleten voltak hivatkozva az iparúcsarnok létesítésének, de voltak ellenzői is. A szőnyegen forgó ügyhöz több hozzászólás történt s a vita tárgyát a létesítendő iparúcsarnok ügyében bizalmas értekezlet tartottak, melyet délután a városháza tanástermében szélesebbkörű értekezlet követett. — Erre az értekezletre meg volt hivva városunk iparosainak nagy része. Az értekezleten voltak hivatkozva az iparúcsarnok létesítésének, de voltak ellenzői is. A szőnyegen forgó ügyhöz több hozzászólás történt s a vita tárgyát a létesítendő iparúcsarnok ügyében bizalmas értekezlet tartottak, melyet délután a városháza tanástermében szélesebbkörű értekezlet követett.

— **Az izr. nőegylet tea-uzsonnaja.** A sátoraljaujhelyi izr. nőegylet jótékony célra rendezett második tea-uzsonnáját folyó hó 20-án délután tartotta meg a „Magyar Király“ szálloda nagytermében. A második tea-uzsonna úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben felülmulta az első jótékony célú zsúr sikerét s a tea-uzsonnán valóban nagyszámú, intelligens közönség jelent meg. Az uzsonnán teát és süteményt maguk a nőegyleti tagok szolgálták fel fáradhatlan készséggel a diszes számban megjelent résztvevőknek. A tea-uzsonnát, melynek belépti díj jövedelme tetemes összeget juttat a jótékony célra — sikerült, fesztelen hangulatu táncmulatság követte, mely az éjjeli órákba húzódott be.

— **A kassa-sátoraljaujhelyi vonal új vonatai.** Kassáról írják, hogy a kassa-sátoraljaujhelyi vonalon a jövő évben két új vonatjáratot léptetnek életbe. A kereskedelmi miniszter ezeket már a folyó évre megígérte, de üzembe nem lettek helyezve, állítólag mozdonyhiány miatt. A Máv. üzletvezetősége most értesítette a kassai kereskedelmi és iparkamarát, hogy jövő májustól a két új vonat már közlekedni fog, még pedig az egyik Kassáról indul d. e. 10 órakor, Ujhelybe érkezik délben 12 órakor, a

másik innét 5 óra 35 perckor délután indul és Kassára 7 óra 35 perckor érkezik.

— **A zárt postai pénzbetétek.** A m. kir. postatakarékpénztár az alacsonyabb néposztály takarékosági hajlamának fejlesztése érdekében ügykörét egy üdvös új intézménnyel a „zárt betét- és járadék könyvecskék“ intézményével bővítette. Ennek az intézménynek a lényege úgy határozható meg, hogy a betevő a zárt betétkönyvecskére elhelyezett összegek feloldásának jogáról egy előre meghatározott feltétel teljesüléséig önként és visszavonhatatlanul lemond, aminek célja az egyszerű megtakarított összegek elfecsérlését megakadályozni és a kitűzött cél elérését még akkor is biztosítani, ha a betevőnek később jószándéka megváltozik, avagy kártartását elvesztené. E betétek továbbá előnye, hogy 1 százalékkal magasabb kamatjövdelemben részesülnek. Részletesebb felvilágosítással a m. kir. postatakarékpénztár igazgatósága szolgál.

— **Öngyilkos tanító.** Egy fiatal, kitűnő képességű s nagy jövőre hivatott tanító akart az élettől önként megválni. Róth Árpád, jelenleg a kassai városi elemi iskolánál alkalmazott tanító folyó hó 21-én mellbe lötte magát s életben maradása alig remélhető. A kiválóan tehetséges ifju egy ideig vármegyénkben is működött mint népiskolai tanító.

— **A zsinóros honvéd gyalogsági egyenruha napjai** meg vannak számlálva, mert mint értesülünk, a régi atilla és zsinóros zubbony elhordásának határideje e hó végével lejár. Sok honvéd tiszt fájó szívvel válik meg e megszokott ruhadarabtól, annál is inkább, mert sok honvéd tisztnek még több, egészen új atillája és zsinóros zubbonya van. Mivel pedig ezeknek használaton kívül helyezése a tisztekre nézve nagy anyagi károsodást jelent, nem ártana, ha az elhordás határideje — mondjuk — egy évvel meghosszabbították.

— **Tüz Homonnán.** Propper Fülöp homonnai birtokos s vállalkozó főutcai házának tetőzete a mult héten kigyuladt és teljesen leégett. A kár igen tetemes, melyből nagyobb részt Némethy József a leégett ház lakója szenvedett, kinek sok ipari f. szerezése és házi berendezése pusztult el.

— **Eheznek a madarak.** Most, hogy a nagy havazások előtt állunk, táplálék nélkül maradnak az égi madarak. A vastag hóréteg alól nem tudják a magvakat előkapargálni s így csaknem az éhhalálnak lesznek kitéve. Ezrével lepik el az utcákat, udvarokat, sőt az ablakpárkányokra is felszállnak, hangos csipogással kérve a jó embereket, hogy juttassanak számukra egy keveset az ételmaradékokból, kenyérmorzszákból. Az apró tollasoknak egy deputációja szerkesztőségünk ajtaja előtt is tiszteltgeti, kétségkívül azért, hogy lapunkban hívjuk fel a könyörületes szívű embereket az ő mostoha sorsuk enyhítésére, mit mi ezennel készségesen megteszünk.

— **Harminc év.** Jelentős kor egy lap életében. Ezt töltötte be december 15-én a Pesti Hirlap, melynek első száma 1878. december 15-én jelent meg, új szellemet, új formát hozva a magyarújságirodalomba. Függetlenség minden irányban, alkut nem ismerő, radikális szabadelvűség, bátor szókimondás; változatlan programponthaj ma is a Pesti Hirlapnak a legelterjedtebb, tehát legolvasottabb és legkedveltebb lap. Újévtől kezdve Mikszáth Kálmán, a legnagyobb magyar író, ismét sürűben fogja dolgozataival fölkeresni a Pesti Hirlapot, melyhez majd husz éves munkatársi viszony

fűzi. Tehát a két legmagyarabb író: Eötvös Károly és Mikszáth Kálmán kerül össze a Pesti Hirlap íróinak táborában. Hogy a Pesti Hirlap minden más napilapot meghaladó bő tartalommal jelenik meg naponként, azt már évek sora óta minden magyar újságolvasó jól tudja. Egyik legnagyobb kedvezménye a Pesti Hirlap nagy képes naptára, melyet minden előfizető karácsonyi ajándéknak kap, immár 19. éve. Az 1909-ik évre szóló naptár már megjelent gazdag szépirodalmi tartalommal és 32 képes oldallal. Másik kedvezmény, hogy az előfizető fél áron rendelheti meg a Divat-Szalont, című, gazdag tartalmu képes divatlapot, melyet Szabóné-Nogáll Janka, a jeles író, szerkeszt igen ügyesen. A Pesti Hirlap ára egy óra 2 kor. 40 fillér, 3 óra pedig 7 korona, a Divat-Szalonnal együtt 9 korona. A kiadóhivatal címe, hova az előfizetési pénzeket küldeni kell: Budapest, V., Váci-körút 78.

— **Fizetésképtelenségek.** Homonnán Schwarc Izsák rövidáru, Nagymihályban pedig Grünfeld Dávid kézműáru kereskedő fizetésképtelenséget jelentettek.

— **Kristalin.** Aki ezt a kiváló szepítőszert csak egyszer is használta, az sohase fog más szerrel kísérletezni, hogy bőrét higiénikusan ápolja. A kristalin egy növényekből összeállított kristálymassza, mely a bőrt fiatalítja és szépiíti. Szepítő, vimmerlik, májfoltok s minden arctisztálanságok rövid időn belül eltűnnek. Egy üvegdoboz ára 3 korona. Próbadoboz 50 fillér. Kapható mindenütt. Postán naponta küldi szét a vezérképviselet: Budapest, Baross-utca 91.

— **A természet mint a legnagyobb gyógyművész,** eszközei és utjai csodálatosak. Így például a csukamájolaj is oly gyögyerőket tartalmaz, minőket emberi lény előállítani nem képes. A legjobb ízű és legkönnyebben emészthető csukamájolajat nyújtja a „Scott-féle Emulsió“, mely most minden gyögyészertárban kapható.

— **Megvételre kerestetnek az „Adalékok Zemplén vármegye történetéhez“ c. folyóirat 1907. év dec. 31-ig megjelent összes füzetei.** Ajánlatok kiadóhivatalunkba kéretnek.

— **Eladó lámpa.** Egy szalonba való álló lámpa majolika díszítéssel jutányos árért eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

DUNKY FIVÉREK

cs. és királyi udvari fényképészek műtermében készülnek, Sátoraljaujhely Főter 9.

Csak elsőrendű modern irányzatú minták művészies kivitelben.

— **Olcó üzem.** A drezdai motorgyár részvénytársaság óriási sikereket ért el a legutóbbi szeptemberi nemzetközi motorkiállításán, ahol ez a gyár az összes versenyzők között a legnagyobb kitüntetésben részesült. A különösen szabatos működés és kiváló jó anyag mellett olyan olcso üzemműködés nyert igazolást, hogy e részben is első helyet foglal el a drezdai motorgyár részvénytársaság. Motorvevők figyelmét felhívjuk a lapunk mai hirdetési rovatában megjelenő vonatkozó hirdetésére.

— **Ötven év!** Ennyi idő telt el „Az Anker“ élet- és járadék biztosító társaság alapítása óta. A félszázad alatt elért kiváló eredményeken kívül bizonyára a közönség legszélesebb rétegeit érdekli a társaság lapunk mai számában megjelent hirdetésének azon publikációja, hogy új biztosítási módozatot alkotott, melynek hivatása az élet- és nyugdíjbiztosítás előnyeit egyesíteni. Ezzel a társaság régóta érzett hiányt pótol.

Dr. Vajda Géza

szemorvos

szemgyógyintézete

Miskolcon, a „sanatorium és vizgyógyintézet“ felső épületében.

Telefon 221.

Rendelés hétköznap d. e. 11 és d. u. 3 órakor.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen emészt meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.
Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: este Cigány.
d. u. Vig özvegy.
Szombat: este Gül baba.
d. u. Sztrájk.
Vasárnap: este Falu rossza.
d. u. Varázskeringő
Hétfő: Bátkirálynő. (Zóna előadás.)
Kedd: Párba.
Szerda: Komédiások.
Csütörtök: d. u. Ocskay brigadéros.
Péntek: este Ripp.
d. u. Bátkirálynő.

**** A „Bátkirálynő“ — Lónyai Piroskával.** Folyó hó 19-én, szombaton este szépen megtelt ház nézte végig a „Bátkirálynő“ előadását, melynek címszerepében Lónyai Piroska, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja másodszer lépett fel közönségünk előtt. Ennek a darabnak sikerteljes bemutatójára, melyet Harmath Zseni meglepetésszerű Angelá-ja a téli színi szezon legnagyobb sikerű operette premierjévé avatott: úgy emlékszik közönségünk vissza, mint legszínesebb és legzajosabb színházi esténk. S így annál nagyobb feladat elvégzése várt Lónyai Piroskára, ki ez estén a címszerep alakításával bizonyítékát adta elsőrendű művészi kvalitásainak s ha hinnünk lehet: művészetének teljes nagyságában csak most jelent meg a közönség előtt. Ez alakítása után általánosságban a legkedvezőbb vélemény alakult ki a színházlátogató közönség részéről a művész művészi képessége iránt. Lónyai Piroska ez estén úgy tánc, éneke, mint finom nőanszokkal telt előadása által, mely a hatást keltő szerep minden részét szerencsésen aknázza ki: úgy jelent meg, mint aki birtokában van mindazon adományoknak, melyek révén a közönség szívét megközelíteni s azt elfoglalni lehet. Lónyai Piroska kétségtelenül az a tehetség, mely fokonkint tör magának utat az elismerés felé s a Bátkirálynő Angelájának alakítása után eloszlatta a tartózkodó bírálat utolsó kételyeit is, melyek a Varázskeringő Francijának alakítása után még megmaradtak. Az Angela szerencsére olyan szerep, melyben Lónyai művésze teljességében, egész nagyságában érvényesülhetett s dicsőségére — érvényesült is. Jele volt ennek azon szívélyes fagadtatás, melyben Lónyai-nak ez estén része volt, s mely aztán az előadás folyamán állandósult, s — ha az előjelek nem csalnak — marandandó időkre. Szóregyh az ismert jó szíves tapsot kapott táncáért, Thurzó szintén. Az összerendezés kifogástalan volt. — Folyó hó 20-án az ismert szereposztásban vezetőszerepben Lónyai Piroskával a „Milliárdos kisasszony“ ment majdnem üres ház előtt, minnek deprimáló hatása uralta az előadást is.

**** A szerencsefia c. négyfelvonásos „komédia“** folyó hó 21-én, hétfőn került újra színre a bemutató előadás

szereposztásában. A darabnak Magas mint Szontagh, Szóregyh, mint Kormos s Harmath, mint Irén újra meghozták a sikert.

**** Cserelányok.** Lónyai Piroska utolsó vendégfellépéteül folyó hó 22-én a „Cserelányok“ operettet ujtotta fel a társulat. A darabot, amely közepes előadásban ment elég szép számú közönség nézte végig, mely szívesen tapsolt az ötletnélküli darab szereplőinek, kik igyekeztek fokozásával ki is vívták a sikert. Valóságos primadonna invázió volt a színpadon s a vendégművésznőn kívül Jászai Mariska, Szabolcsi Jozefin kaptak főbb szerepeket. Ez nagyon élénk tette a darab külső képét, melynek belső tartalmát a szereplők gondos játéka adott kisebb, elmosódó hibákkal. Lónyai Piroska ez estén is sok szíves tapsnak volt részese a közönség részéről bucsufellépte alkalmával, melyben négy estére terjedő vendég-szereplését lezárta. A vendégművésznő legszebb sikere kétségtelenül a Bátkirálynő Angelájának alakításához kapcsolódik, de mint minden szerepében úgy ebben is tanúságot tett művészi rutinjáról. Az előadás jók voltak Váradi, Szóregyh s egyes volt az Agotay s Kertész együttese.

**** Jótékonycélu művészi estély.** Szerdán, folyó hó 23-án a társulat színielőadás helyett a Dókus Gyuláné védnöksége alatt levő leánygyermek karácsonyi felruházására általános bérletszünetben művészi egyveleg estélyt rendezett, melyen szépszámu érdeklődő közönség volt jelen. Az estélynek három szakaszában felléptek a színtársulat elsőrendű tagjai kivétel nélkül. A conferencier tisztét Magas Béla töltötte be ötletesen és közmegelegedéssre. A művészi estély fényes szímai közül is kimagaslottak: Szepessy Sziidi énekével, Jászai Mariska két gyönyörű dalával, Agotay coupléival, Fekete Rózsai s Thurzó Margit táncokkal, Marton Mihály a „Vén gitáros“ című piece-vel, de egyáltalán minden szám megérdemelte a sok tapsot, melyekből bőven vették ki részüket Belezsnay Margit, Szabolcsi Jozefin, Váradi Márton s Kertész György is. Az estély jövedelmének egy része jótékonycélt szolgált s így kettős az örömlük az elért siker felett.

IRODALOM.

Az **En Ujságom**. A beállott hosszú téli estéken a gyermekeknek a legjobb mesemondója **Az En Ujságom** gyönyörködteti őket, szórakoztatja és szórakoztatva tanítja. Kedves történetekkel, ügyes kis versekkel szolgál az apró emberkének, akik őszinte és nagy szeretettel csüngenek a szaván, meséit tovább álmodják lelkükben és verseit betéve is megtanulják. És a mesékről, apró versekről, kedves rajzokról a magyar írók színejava gondoskodik, akik kiemertethen kedélylyel írják **Az En Ujságom** kis emberkékből álló óriási táborának a kedves olvasmányokat. **Az En Ujságom** előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill. Mutatvány-szám kérésre ingyen. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz. Az új évfolyam jan. 1-én kezdődik. A kiadóhivatal díjtalanul elküldi a gazdag tartalmu karácsonyi számot mindazoknak, akik jan. 1-től megrendelik a lapot.

Vörösmarty album ingyen. A Budapest, mely mult évben egy szenzációs ajándékkal lepte meg előfizetőit, új évkor ismét meglepetést szerez részükre: Vörösmarty leggyönyörűbb költeményeit adja ki album alakjában olyan díszesen, amint a nyomdai és könyvkötészeti ipar előállíthatja. — A költő életrajza, művészi rajzok, eredeti kéziratok, a Vörösmarty-szobor hű utánzata díszítik a nagyon értékes művet. A „Budapest“ rendes előfizetői teljesen ingyen, csak a postadíj megtérítése mellett kapják meg. A Budapest,

mint a függetlenségi elveknek régi harcosa, ma is elől viszi azt a zászlót, melyre Magyarország függetlensége van írva. A legelőkelőbb írók és politikusok támogatásával azon a színvonalon áll, hogy az olvasóközönséget mindenről leggyorsabban és megbízhatóan értesítheti. Mutatvány-számot kívánatra szívesen küld a „Budapest“ kiadóhivatala. Budapest, IV., Sarkantyus-u. 3.

TANÜGY.

Zemplénavarmegyei ált. tanító-egyesület közgyűlése.

— dec. 22.

A Zemplénavarmegyei ált. tanító-egyesület folyó december hó 22-én az áll. polg. leányiskola tornatermében rendkívül népes közgyűlést tartott. A tanító-egyesület közgyűlésén — melyet választmányi ülés előzött meg — Meczner Gyula főispán is megjelent.

A tanító-egyesület közgyűlését pontban 9 órakor nyitotta meg Hodossy Béla elnök a jelen voltak szíves üdvözlésével.

Terjedelmes megnyitójában rámutatott a népoktatási törvény negyven éves jubileumára s szíves szavakkal üdvözölte az ülésen megjelent Meczner Gyula főispánt s Beregszászy István kir. tanácsos tanfelügyelőt.

Az elnöki megnyitó után Meczner Gyula főispán emelkedett szó-lásra, ki örömeinek adott kifejezést afelett, hogy Zemplén vármegye tanítói körében megjelenhetett s hálásan köszönte meg az elnöknek szíves üdvözlését. Egyben ígéretet tett arra nézve, hogy mindenkor lelkesen fogja támogatni a tanítók érdekeit, mert ezt előfeltételnek tekinti a kulturális haladásra és továbbfejlődésre nézve.

A főispán mély tartalmu beszéde általános hatást gyakorolt a jelen voltakra, akik a főispánt szíves óvációk részesévé tették.

Beregszászy István kir. tanfelügyelő szólalt fel azután, megköszönve az elnök öt üdvözlő szavait, egyben figyelmébe ajánlotta a tanítószágnak az irástudatlan felnőttek oktatására megindult akció felkarolását, tekintettel az új választó törvény rendelkezéseire.

Az elnök indítványára Apponyi közoktatásügyi minisztert s Tóth államtitkárt egyhangú lelkesedéssel az egyesület disztagjaivá választották meg.

Az elnök terjedelmes, a beállott változásokról s az egyesülettel kapcsolatos közérdekű dolgokról részletesen beszámoló jelentését a közgyűlés tudomásul vette. A pénztáros jelentését és a Tanítók Háza alap szám-adását a közgyűlés tudomásul vette, azonkívül háromtagu számvizsgáló bizottságot választott a számadások részletes felülvizsgálatára.

Hodossy Béla elnök ezután bemutatta a közgyűlésnek dr. Molnár István, a Magyar Gazdaszövetség kiküldöttét, aki remek magyar nyelvezettel tartott előadást, melyben a tanítószágnak figyelmét felhívta a gazdakörök alakítására s a földmives nép oktatási viszonyainak felkarolására. A felolvasó kellemes organuma, meggyőző érvei nagy hatást váltottak ki,

mi az előadás nyomán kélt tetszés is bizonyított.

A tanulságos előadásért az elnök köszönetét nyilvánította dr. Molnár Istvánnak.

Azután az alapszabályok módosítása következett, majd az egyesület tisztségeinek betöltése.

Az utiátalányok s az ezzel kapcsolatos ügyek gyors és pontos kezeltetése céljából egy új tisztséget kreáltak, egy igazgatói állást, melyet a közgyűlés Kötse István egyesületi főjegyzővel töltött be, míg ennek helyére László E. Flóris áll. tanitót választották meg főjegyzőül. A többi tisztségek a régi megbizottakkal töltettek be.

Még egy pár indítvány, s több kevésbbé közérdekű közgyűlési tárgy megvitatása után a helyettes elnök zárószavaival a közgyűlés délután fél 1 órakor véget ért.

A közgyűlést délután özv. Kovacsics Ignác né étertermében közebed követte, hol a kifogástalan jó ételek és italok mellett a társaság a késő esti órákig volt együtt.

— Áthelyezés. Ádám Erzsébet abaujszántói óvónő az olaszliszkai állami óvodához helyeztetett át.

— Polgári iskolai tanítók kinevezése. A kultuszminiszter az állami és államilag segélyezett községi, polgári és felső-népiszkoláknál kinevezte a VIII. fiz. osztályba Gyubek Ferenc tokaji igazgató-tanítót, a IX. fizetési osztályba Tóthné Pilászy Margit satoraljauhelyi rendes tanítónőt, Bartos Ignác tokaji tanítót.

NYILT TÉR.)*

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ“ bedörzsölése jó hatásunak mutatkozott. Kérem legyen szíves nekem három üveggel küldeni.“

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

Indaszesz

gyógyfű sóborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró, kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejtájás, nátha, influenza, tagszagzatás és minden-nemű megühelesből eredő bajok ellen.

A székelyhavasi „INDASZESZ“ öszsze nem tévesztendő más sóborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ“ székelyhavasi gyógyfüvek-ből előállított és hatásában felülmulhatatlan gyógyszer-különlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Lapunk tisztelt munkatársainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Laptalajdonos:

Éhler Gyula.

Tanulóul

egy jó házból való fiu

Lehoczky Béla

cukrászdájában azonnal felvétetik.

140/5—1908. V. szám.

Árverési hirdetemény.

Klonfár Alajos kir. jb. jegyző, mint bírói kiküldött ezennel közhírré teszi, hogy Heider Emil cég végrehajtható, egy nagydobrai végrehajtást szenvedett elleni 1286 korona 11 fillér hátr. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében, végrehajtást szenvedett elleni lefoglalt és 679 kor. 10 fillérre becsült szobabutor, fehér paraszt kitli és nadrág, templomülés, 3 ócska és 1 uj varrógép, ládák satöbbiből álló ingóságok nyilvános bíró árverésen adatnak el.

Árverés határnapjaul 1909. évi január hó 7. napjának d. e. 10 órája Nagydozra községbe Schwarz Herman örökösök-féle házhoz kitűzetik s arra a venni szándékozók meghivatnak.

Megjegyeztetik, hogy az árverés Herskovics Béni végrehajtható 544 kor. 32 fill. s jár., Friedman és Rosenberg cégnek 650 kor. s jár. és Schwarz Izidor végrehajtható 348 kor. s jár. fejében is meg fog tartatni.

Varanó, 1908. december 21-én.

Klonfár Alajos,
kir. jb. jegyző.

Tüdőbetegek, nyak, torok és asztmában szenvedők!

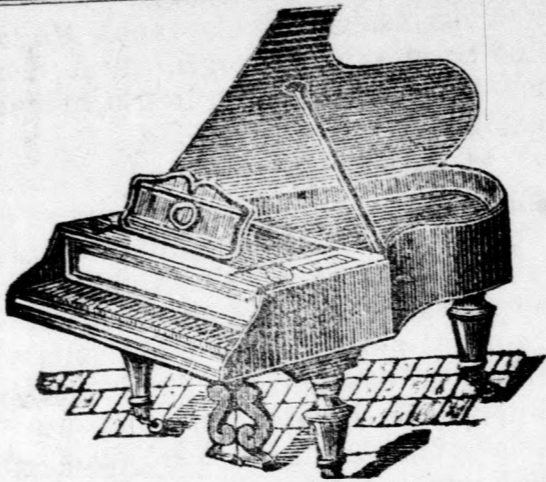
Aki a legmeggröztöttebb tüdő vagy torok bajától, avagy gyógyíthatatlannak vélt legregibb keleti asztmájától egyszer s mindenkorra menekülni óhajt, az forduljon bizalommal A. Wolffskyhoz Berlin N. Weissenburgerstrasse 79. Ezekre menő hálaíratok garanciát nyújtanak az ő gyógykezelésének erejéről. Gyógymód leírások ingyen.

Új Zongorák és Pianinók 280 frttól, átjátszott zongorák 60 frttól HARMÓNÍUMOK

100 frttól feljebb, esetleg cserébe vagy részletfizetésre is kaphatók

Udvardi Szaniszlónál
Sátorajaujhelyben.

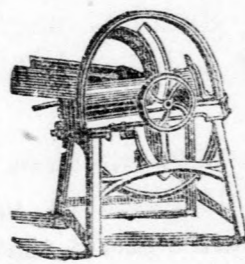
Kikölcsönző intézet.

FLEISCHER és TÁRSA

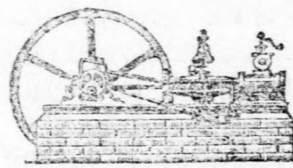
gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával, czélszerűen és gondosan gyártott jóhírnévű gépeit, nevezetesen:

Szeeskavágókat kézi vagy járgányhajtásra.
Répavágókat és tengeri morzsolókat.
Olajgyár berendezéseket.
Örlő- és daráló malmokat. Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket.

Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár berendezéseket m. p. Henze-főzők, kavaró készülékek, maláta és burgonyazúzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan raktáron.**

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődeink gyártmányaink árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Képviselet.

A „Bacula-művek“ Judenburgban (Stajeroszág) szabad. építési anyaguk Zemplén megye városai-ban való elárúsítása czéljából képviselőket keresnek.

A képviselet első sorban oly szakcégnek vagy építő iparosnak adatik át, ki saját számlájára dolgozik.

Ugron Gábor lapvezér.

MAGYAR NEMZET

a legolcsóbb függetlenségi 48-as napilap

Czikkeit írják: Ugron Gábor, Abrányi Emil, Dr. Halász Lajos — országgyűlési képviselő. —

Szerkeszti: Lándor Tivadar.

Előfizetési ár:

Egy évre 16 korona.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra 1.40 „

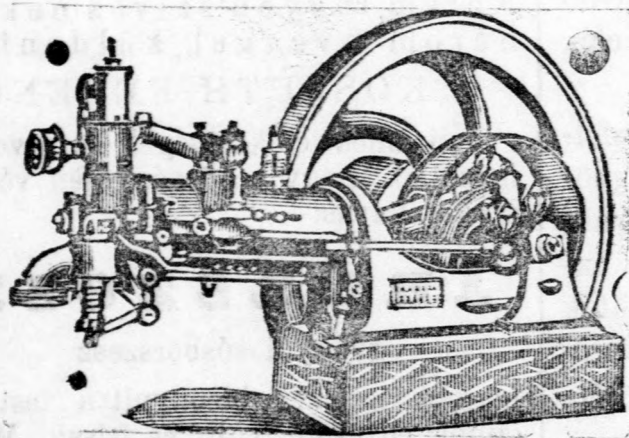
Egyes szám ára 2 krajcár.

Megrendelhető:

Budapest, VII., Miksa-utca 8 szám,
minden postahivatalnál s lapárúsítónál

Legmesszebbmenő jótállás!

Kedvező fizetési feltételek!

A Drezdai Motorgyár [Részvénytársaság.

Németország egyik regregibb és legnagyobb

MOTORGYÁRA

szállítja az elismert legtükélesebb, legtartósabb, legszabatosabb járasu legbiztosabb és legolcsóbb üzemu

Benzin Nyersolaj Gáz
Acetylen Szívógáz

Motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselet és raktár: Gellért Ignác és Tsa.
Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon szám 12—91.

Eladó telek.

A Rákóczi-utcában, a kis átlomás közelében, két utcára nyíló harmadfélhold beltelek szabad kézből eladó. Vevők értekezhetnek Moskovszky János, műkertész, mint tulajdonossal.

Nem tartom ki tovább

ezt a büzt és rendtelenséget ezzel a hosszadalmas mosással. Inkább adok pénzt és vegyetek egy

mosógépet

Bretz Gusztávnál Sátorajaujhelyben, a melynek segélyével sokkal gyorsabban elkészültek, a ruha is kimélve lesz és az udvaron főzhetitek és moshatjátok.

Vegyetek tőle **varrógépet** is, a melynek zajtalan járasa a varráshoz és himzéshez fölülmulthatatlan, — és akkor teljesen meg lesznek elégedve.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, oszúnál és meghűléseknél, bedörzsölésével sülésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Riparia Portalis

sima ojtó vesszőt megvételre keresek.

Arajánlatot kér

Fischer Lajos,

szőlőajtványtelep tulajdonos
Miskolcson

CZIM: AZ UJSÁG.
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

Karácsonyi ajándéknak legalkalmasabb

ifjusági-, ima- és emlékkönyvek

DOBOZOS LEVÉLPAPIROK

tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított árban kaphatók

ifj. Deutsch Mór (ezelőtt Alexander Vilmos) könyvkereskedésében.

ALAPITTATOTT 1858. ÉVBEN

AZ ANKER

ÉLET- ÉS JÁRADÉKBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Magyarországi igazgatóság: **BUDAPEST**
AZ ANKER-PALÓTA ÉPÍTÉSÉNEK BEFEJEZTÉIG
V. KER., ERZSÉBET-TÉR 13. SZÁM.

Vagyon 174 millió korona. — Kifizetések 338 millió korona. — Biztosítási állomány 538 millió korona. — Magyarországon vagyonából 30 millió korona van elhelyezve.

Az összes szokásos tőkebiztosításokat halál és elérés esetére eszközli a társaság jutányos díjak mellett. Legújabbban pedig új biztosítási módozatot alkotott, melynek hivatása

az élet- és nyugdíjbiztosítás

előnyeit egyesíteni. Betegség vagy baleset folytáni rokkantság esetén a díjzítés megszűnik, azonkívül a biztosított tőke 5 vagy 10%-át járadékképp élvezzi a rokkant a biztosítási tartam leteltéig, lejáratkor (halál- vagy elérés esetén) pedig a teljes biztosított tőke fizetettik ki.

Felvilágosítást nyújt „Az Anker“ magyarországi igazgatósága vagy

Neumann Jenő ur
Sátoraljaujhelyi képviselője.

Árverési hirdetmény.

Az eperjesi gör. kath. püspökség és székes káptalan közhírré téteti, hogy Zemplén vármegye színnai járásában Végaszó, Berezócz, Kispereszló és Szedreske községekben fekvő összes ingatlanait eladás alá bocsátja

Ezen négy községben levő ingatlanokra együttesen, külön-külön, sőt mezőgazdasági árak szerint és az egyes hrsz. ingatlanokra is tehető ajánlat, azonban az egyes ingatlan pontosan megjelölendő és a vételár pontosan részletezendő.

Az ajánlatok benyújtására végső határnapul 1909. évi február hó 1-ének déli 12 órája tüzetik ki, azzal, hogy a később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Bánatpénz fejében a megajánlott összeg 5%-a teendő le, értékpapirban, készpénzben, avagy ismert pénzintézet betétkönyvében is.

Kikötetik, hogy az ajánlatok közt eladó szabadon választhat, hogy az eladás alá bocsátott ingatlanok minőségeért és a terület nagyságaért szavatosságot nem vállal és hogy a telekkönyvi átírás csak a vételár teljes lefizetése után engedtetik meg.

A becslési iratok és részleges árverési feltételek Beszkid Antal uradalmi igazgatónál Eperjesen megtekinthetők, akihez az ajánlatok is benyújtandók.

Kelt Eperjesen, 1908. december hó.

Beszkid Antal.

Első zemplénmegyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, miszerint a Kazinczy- és Csalogány utca sarkán, saját házamban lévő és a legmodernebb stilben készült

honi gyártmányokkal

dúsan felszerelt

BUTORRAKTÁRAMAT

teljesen feloszlatom,

ennélfogva ottan felhalmozott összes butor-készletemet minden elfogadható áron, szóval gyáriáron alól kiárusítom.

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK,
butor-csarnok tulajdonos
Sátoraljaujhely, Kazinczy-utca.

LEGUJABB SZERKEZETŰ

CZIMBALMOK

Schunda Venczel József

cs. és kir. udvari hangszergyáros

hirneves gyártmányaiból

állandó bizományi raktárt tart

WERNER SÁRIKA okl. czimbalom tanár

czimbalom-magániskolájában Sátoraljaujhely.

Kedvező részletfizetési módozatok.

Tessék kirakataimat megtekinteni!

NAGY KARÁCSONYI ALKALMI VÁSÁR

SZEGŐ SÁNDOR divatházában **december 31-ig.**

Az összes ez idényről visszamaradt ujdonságok teljesen kiárussítatnak. Még nem létezett árak!

1 kitűnő taffjoupon 6.50 és 8.50.
1 remek esipke bluz 4.50, 5.70, 8.50, 9.80 és feljebb
1 remek selyem bluz 5.50, 6.20, 9.70 " "
1 remek szövet bluz 2.40, 2.80 3.20 " "
1 remek bársony bluz 3.90, 4.80, 5.50 " "

1 elegáns angol alj 3.80, 4.70, 5.50 és feljebb
1 elegáns mosó pongyola 3.50, 4.20, 5.50 " "
1 elegáns szövet pongyola 7.50, 8.80, 10.20 " "
Nő kabát 8.50, 10.75, 15.50 " "
Gyermekkabát 3.80, 5.20, és 7.50

Különösen figyelemre méltók a csoport eladások.

I. csoport:

1 angol kosztüm
1 " bluz
1 jupon
1 pár keztyü
1 auto sapka
1 lekötő fátyol
1 öv
1 női nyakkendő
3 " gallér

Összesen:
19.50

II. csoport:

3 drb. női ing
3 " " nadrág
6 pár harisnya
6 zsebkendő
1 füző
1 batist jupon

Összesen:
14.50

III. csoport:

3 drb. férfi ing fehér
3 " " hálóing
6 " " zsebkendő
6 pár harisnya
1 " bőrkeztyü
3 drb. nyakkendő
12 " gallér
12 " kézellő

Összesen:
16.65

Az összes leányruhák, pongyolák, szörme boák és karmantyuk áron alul!

== Női felöltők, gyermekkabátok mesés olcsón. ==

SZEGŐ SÁNDOR divatáruházában **Sátoraljaujhely.**

Tanuló könyvnyomdánkba
heti fizetéssel
azonnal fölvetetik.

Meghívó.

A sátoraljaujhelyi Takarékpénztár
XLIII-ik évi rendes közgyűlését

1909. évi január hó 17-én délelőtt 11 órakor

az intézet helyiségében fogja megtartani, melyre a t.
részvényeseket tisztelettel meghívja

az igazgatóság:

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1908. évi üzleteredményről.
2. A zárszámadás bemutatása és a tiszta nyereség felosztása iránti határozat hozatal.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az alapszabály 33-ik §-ának módosítása.

Az igazgatóság jelentése és a mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekinthető.

SALGÓTARJANI
KŐSZÉNÁNYA RÉSZV.-TÁRSULAT

szén termékei (szobafűtési és ipari célokra)

KLÁR ÉS NEUMAN cégmél
SÁTORALJAUJHELY

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott **kovács-szén** és **koks**, valamint **porosz brikett** kapható.

== DOHÁNYZÓK! ==

Tegyetek próbát a

„ROSELLE”
az egyedül létező édesített
cigaretta-papirosból.

Kellemes édes ízével eltünteti a dohány
maró nikotinját.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás.
Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem
megadandó! Fényes köszönőlevelek.
Orvosilag ajánlva.

„SANITAS” intézet
VELBURG P. 146. Bayern.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy fiam, a ki 11 éven át Budapesten és 7 éven át Berlinben a legelső műhelyekben alkalmazva volt, hazaérkezett és műhelyemnek szakszerű vezetését átvette, mi által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy műhelyemben valódi amerikai és minden más fazonu varrott cipők elsőrendűen készíttetnek. Ugy női, mint férfi cipők a legelegánsabban állíttatnak elő.

A n. é. közönség szives támogatását kéri

Morgenstern Emánuel,
cipész,

(Kazinczy- és Rákóczi-utca sarok, Róth Bernát-féle házban.)

A „Zemplén“ karácsonyi melléklete.

Karácsony.

Amikor elrontjátok a vallás nimbuszát; amikor kidobjátok a karácsonyfákat az ő pislogó gyertyáival hajléktokból; amikor megtanítjátok gyermekeiteket arra, hogy a karácsonyfát s az alatta feltalálható és azzal együtt járó ajándékokat nem az ugynevezett Kis Jézus hozza, hanem apa és mama vásárolják a boltokban: akkor oly pusztítást fogtok végbevinni, amelyet a társadalom évszázadokon át ki nem hever.

A vallásos érülethez profán kézzel ne merészkedjék senki hozzányulni; mert bár szükségesnek tartjuk a tudományos felvilágosodottságot s általában a világosság és szabadgondolkodás terjedésének létjogosultságát, — de szükségesebbnek tartjuk még ennél is a lelki életnek s főleg a gyermeki szivben a vallásos érületnek mentől erősebb gyökérrzel való betöltését.

Az élet maga elég pogány, elég szatirikus, gonosz és mondhatni emberevő. Ha ezt az életet még a vallás nimbuszától is megfosztjuk: mi marad a gyermeknek? Mily üressé válik az a kicsinyke sziv, mely reménységgel, vágygyal, emberszeretettel indul neki az élet nagy küzdelmének s erejét ehez a küzdelemhez egyetlen forrásból meríti csak, — a vallásos érületből s az Isten iránti tiszteletből.

A karácsonyfán pislogó gyertyák fénye mind-mind olyan lángnak tekintendő, mely sokkal messzebbre világít tényleg, mint amennyire gyarló világosságának köre elhat.

Azok az apró játékszerek, melyeket a gyermekek a karácsonyfa alól szednek fel, mérhetetlen kincset érnek. Életeket tesznek boldoggá, apró, ártatlan, tiszta sziveket megelégedettekké. Nekik nagy öröm az a csekélység, nekünk kevés teher, — el ne vonjuk tőlük. Az ő lelkivilágukba kell magunkat beleélnünk ma a szeretet szent napján s a szeretet megtestesülésének ünnepén az ő észjárásukkal kell gondolkoznunk, — nem a rideg napi élet terhei alatt görnyedve azokban a percekben, midőn a karácsonyfa gyertyáinak felgyújtási ideje elérkezik.

A szeretet Istene maga, az ő legdrágább ajándékait küldi a gyermekben a családba. Vidámságot hoz az ártatlan apró jószág, derűt kelt aranyos mosolyával.

Mikor eszmélni és gondolkozni kezd, mikor kicsiny kövér kezei első ízben kulcsolódnak imára, akkor már Istennel társalog. Az ő tiszta lelkének nem lehet más vágya, nem lehet más célja: mint Alkotójának szeretete és az ahoz való igaz ragaszkodás.

És ezeket az ártatlan, angyaltiszta lelkeket, akik derűt, örömet hoztak a családba, mily könnyen veszítjük el. Mily gyakori a szomorú eset, hogy a gondviselés keze visszakeríti őket a szülőktől, elvonja a családtól.

Nem fájna-e lelkeitek örökké, nem tennétek-e magatoknak soha el nem muló szemrehányásokat, ha nem iparkodtatok volna ez angyalkák földi tartózkodását a lehető legédesebbé tenni? Mikor már sirgöröngyeik felett siránkoztok, akkor bezzeg készek lennétek minden áldozatra. Ne feledjétek, hogy ez az áldozat kevésbe kerül most, mikor ők is hasznát látják s aranytiszta lelküket felüldíti a szeretet melegsége.

A karácsony egészen az övék, a gyermekeké a szeretet ünnepe. Legyen rá gondotok, hogy az igaz szeretet melegsége gyujtsa föl a karácsonyfa kicsi gyertyáit. Ezt kívánja töletek a szalmavackon didergett isten-ember, de ezt kívánja töletek maga a józan ész is, ha erős és becsületes társadalomnak akarjátok alapját előkészíteni.

Nézz a keresztre! . . .

Hogyha szívedre ráesett a bánat
Reáterítve gyászos fellegét,
S iszod gyötrelmét a méregpohárnak,
Melyet az élet teltsen nyújt feléd:
Nézz a kereszten vérző Messiásra!
Ő megennyhíti a fájó sebet,
Sorsod közös — ládd — Isten szent fiával,
Hisz' ő is vérzett, ő is szenvedett!

Ha méltatlanul ér a vád, az átok,
S a sors kegyetlen' a mocsárba dob
S kihez esengő szótát felkiáltod,
Hideg szívéből önzön mosolyog:
Nézz a kereszten vérző Messiásra!
Oh! mint gunyolják, arcul mint verik,
S az ő szívében nincs más, csak bocsánat:
Nézz a keresztre s bocsáss meg nekik!

Ha hó imád nem juthat fel az Égbe,
Mert a hatalmas Isten-kéz lenyom,
Égből nem jó le gyógyír szenvedésre
S földön bajodra nincsen irgalom:
Nézz a kereszten vérzett Messiásra!
Kihült arcán — ládd — béke ömlik el,
Ő tudta; földön kintz bár a próba,
De fenn lakik, ki ott majd — felemel.

Csak el ne csüggedj, csak bizalmad éljen
És nem maradhat akkor el a bér
Az égi szem sugárözönben égten
Reád tekint majd nagy bizalmadér'
Nézz a kereszten vérző Messiásra!
Haldd ajkáról a szent ígéretet,
Mely a tűrőnek megváltást a kintől
S hirdet halódva egy új életet!

S ha tán a sors dédelget hűn, kintartón
S örömet nyújt csak néked a világ,
Mert elkerül az élet vad haragja
S megad mindent, mit dusan felkinált:
Nézz a kereszten vérző Messiásra!
Imádd hűn rajta azt az öt sebet,
Mely már akkor, mikor földön se voltál,
Miattad fáj és érted vérezett!

Németh Pál.

Fehér karácsony.

Irtá: Ániane.

Szép, fehér karácsony volt akkor is. Lágyan omlott a hó pelyhe, mint az áldás, mint a termékenyítő harmat; mikor a szegényes, de tiszta házikóba benyitott a fehérhajú paraszt.

Mintha menyországos küldönc lett volna, megtelt hangjával, kérelmet jelentő üzenetével a ház. Harmóniát hozott ragyogó arcokba, kedélyekbe. Mosoly cikázott végig napfényként mindenre, a mint a fehérre sikált ládára, fehéren terített asztalhoz ült, szólván: Komoly küldetésben jövök. A tiszteletes kért, adnám át olyképp szerény ajánlatát, alázatos kérését, hogy meg ne sértsem vele nemzetes asszonykámát. Hogy kicsoda, kicsoda ő, azt minek beszéljük? Csmerjük jámborságát, igazságát és emberszeretét. Szép tehetségét becsüli szegény, gazdag, ur, paraszt egyaránt. De szívét, azt a kincsés bányát csak én ösmerem, ki parittyáztam, a jégen siklottam vele. Merész a kérése, nem merem tolmácsolni. Ő agg, vézna. Kend ifju, erős. Ő sápadt, aszott. Kend rózsás, telt. Az ő feje fehér, kendé fekete. De szíve jószágos, lelke magános, akárcsak nemzetes asszonykámé, azért kérné szeretettel hitveséül. Meg ne sértse — mondom — a tiszteletes és szívbéli ajánlata, lelki vágyódása. Régi álma

biz e', de szóhoz sosem juthatott, meglátván kendet, ott akadt meg az a torkán. Hogy mert volna ő remélni ily ifju boldogságot! Remegve várt, féltékenyen lesett, mint viszi el előtte az ifju özvegyet a deli legény. De látja, mint küzd árvaival. Dolgozik, busul napestig, mint ő. És lopva mennyit sir! Sójátsát ő kilesi. Fehér függőnyeinek keresztül is látja, mily nehezen cipeli keresztjét. Hátha segíthetne? . . . Hátha az öreg ember becsülése, szeretete enyhítene magánosságának bánatát? Legyen a felesége! Tisztelettel kérem arra, viselje gondját ez áldott, árva léleknek, különben el kell pusztulnia bánatában. Az a porta milyen fakó! Az az udvar milyen ronda! Az a sziv milyen árva, pedig a lélek milyen gazdag! Gyermekének nevelője, kednek vigasztalója lesz.

Sűrű könyvek ömlenek végig a szépséges asszonyarcon, lelkének nagy tusája megremegtetni gömbölyű alakját, a mint szeliden, de határozottan szól: Üdvözlöm, áldom a papját. Hadd jöj-ön. Legyen gyermekeimnek apja.

Magában maradvá tépelődik, reszket: Fogja-e tudni sz-retni a fehér aggot? Boldoggá teheti-e a férfit? A férfit ő . . . Talán meg sem érti a bibliában elmerülő tudós a közönséges asszonyt? Ki szüleinél hiányos nevelésben, földmives uránál parasztos bánásmódban részesült. De bánkódását talán megérti a bánkódó sziv? S mintha nyomban eloszlanának, utolsó gondolatára kétkedése borul, mintha már is megszeretné emelkedettebb lelkét, jámborabb szívet és tisztet tisztjét; úgy tekint reménysugárnak ragyogásával tükrébe, takaros diszt öltve magára.

Várnia sem kell, szaporán jön jövőjének támasza, öreg vigasztalója. Ő csak szíve szépségeit, lelki fényességeit ölté magára, elhozván magában mérhetetlen boldogságát, hálás ujjongását. Zavartan, mint diákkorában ül menyasszonya mellett. Biztatása oly halk és édes: hálás cimborád, szerető társad leszek. Elhallgat. Valami hatalmas érzés rendíti meg valóját. A szeme ígér és kérdez. Imád és könyörög. Tündököl és ragyog. Becéz és kényeztet. A nő lelke meghatva simul az övéhez. Két bánkódó lélek megtalálta egymás kezét, ajkát. Hálaimájok: te jó, te áldott! S mintha ugyanazt énekelné angyalok, azt bugnák zokogó orgonák családi otthonuk halk templomában, oly imádságos a hangulatuk. A legszebb karácsonyi ajándékot tiszteletesék kapták áldásos életöknek kölcsönös szeretetében, megértésében. Hálálkodnak is az isteni kegyért, mint a mindennapi kenyérükért.

Békésen fehérlett a paplak. Jól ment ott sora a szegényeknek. A tiszteletesék szíve a jótékonyágnak és emberszeretnek kiapadhatatlan forrásaként buzogott. Áldáshozó jutalma ott is virult a hitves pár boldog orcáján. Borut csak a válás, az elmulás gondolata lopott az öreg pap homlokára, szívébe. De azt is legyűrte önzetlenségének és megadásának nemességében. Szeretettel oktatta, szoktatta társát: Okosan javíts majdan helyzeteden lelkem! Az mindig hozzon vigaszt, nyugalmat arany szívedbe, hogy egész életem küzdelmeimért kárpótoljal. A nemesnél is nemesebb volt szerelmed. A szépnél is szebb életem melletted. A női sziv összes kincsét rejti lelked és e lélek enyém volt. Boldogságomért hála, hála! A nőnek csak csókja és könyve volt e bucsu szavakra.

El kellett mulnia, mint mindennek a mi szép és jó: ez álom-életnek is. Mint a verőfényes nyáruató, áldozott le a tiszteletesék hitves élete. Elköltözött nemes társaihoz a jó öreg. A gyászában, vigasztalhatatlan, fájdalomában megrendült feleség alig tudta kényeztetni, imádó társától való elszakadását elviselni. — Csak évek lassu mulása hozott enyhülést árvaságának fájdalomára. Nem akart helyzetén változtatni, új házasságra gondolni. Nem birna — gondolta — senkit megérteni, tünni. Fájdalmasan szép multjának élt, öregének sirját gondozva, azt kegyeletének könyveivel, virággal tele szórva.

Mig egyszer a dugszdag szomszédja rávetette szemét. Az is rövid esztendőök óta özvegykedve megfigyelte közös utjukban — a temetőbéli látogatások alkalmával — őszinte bánatát, kitartó hűségét. Addig figyelte, mig irigy lett a csöndes halottra és féltékenységé szilaj gondolatokat szült. De a tiszteletesné zárkózottsága tiszteletet parancsolt. Azonban a hasonló bánatnak hasonló hangulata egymás közelébe hozta őket. S mihamar kiderült, hogy a gyászoló férj 50 esztendeje dacára hő vágyakat rejteget lelke fenekén. — Gyermekéi szerte, vagyona nagy. Minnek azt gyűjteni és csupán csak gyűjteni? . . . Nincs életkedv, életöröm élettárs nélkül. Temető az egész világ, teher az élet, ha már nem várhatunk tőle szépet, kedveset. Övei mind meleg bizalommal várják karácsony örömeit. Ő karácsonyi ajándékát a picit zöld lombban látja, mit a hó alól hitvese sirjáról elhozott. A tetszetős özvegy is férje sirjáról tépdesi emlékeinek zöldjét.

Az élet nagy szenvedélyeinek melankóliája vallomást csal az ismeretlen ismerősök ajkára. És kérővé vedlik a gyászoló férj, szende hölgygé a bánkódó özvegy és hangulatos miljővé a a temető.

Bátor, szerelmes szavak ostromolnak: „Őn még fiatal, értékes, isten-áldott, édes teremtes! Imádsra született, gyöngéd női lélek, ki boldogítani tud. Miért gyászolja örömkökre, gyönyörökre adott életét? Szeretni az őn hivatása. Őn oly jónak látszik. Megfogja sajnálni a magányosan szomorkodó embert. Megoszítja vele élete alkonyát, szíve magányát, ha szeretettel, odaadással kéri. Meg ugy-e? Ne mondjon nemet. Várok. Mig bizalmát, vonalmát, szimpátiáját megnyerem, megérdemlem. Bizalmat gerjesztő tisztességgel csokolja a kicsi kezét, melylyel az élet legszebb ajándékát, a nő szívet szeretné megkapni.“

A lelki egyensúlyában elveszítő nőcske pedig isteni gondviselésnek tekinti, hogy a szeretet ünnepén odaajándékozta szívet, mint ki oly szerényen, melegen kéri gondtalan életre.

Suhanó, fehér árnyék (nem a hó fénye?) mintha közéjük túltolt volna. Megrázkodott az asszony keze a férfiúban. Nem a jó öregem? — suttozja — nem szabad többé boldognak lennem. Hagyjon el. Ne bíztasson! Őh a férfi nem is volna férfi, ha nem ölelné magához annál bátrabban az árnyékától is féltő, gyöngé női lényt. Az oly szép, tiszta boldogsághoz, a milyen reánk vár, a milyenné mi varázsoljuk a létünk, nem fér árnyék. A jó Isten áldása léssen frigyünkön. Csak bizalom, bátorság és szerelem; ez legyen jelszavunk édes barátom! A gyöngé asszony szívesen engedne az erő hatalmának, simul bátor férfi szívéhez. Ki hön ölel, mintha legény-életének első szerelmét élné . . .

Ünnepi fehérség, karácsonyi hangulat tájon, légben. Két egymáshoz simuló, az élet jogait követelő lélek kötött szent ígér-tet szedő esztendőkre. Két árva özvegy álmodik új nászról, megújodó ifjúságról. A természet is velök ünnepel, talán azért öltött fehér nászruhát?

Jó kedvében volt az Isten . . .

Jókedvében volt az Isten
Mikor téged teremtet,
Galambszemű drága szentem
Áldom is a lelkedet!

Bejárhatnám a tündérek
Bűvös-bájos országát,
Szépségednek, jószágodnak
Ott se lelném a párját,

Attól tartok, hogy az Isten
Gondol egyet magába
S jókedvében magával visz
Az angyalok sorába.

Szendrői Holoznyay Cyrill.

Az utolsó karácsony.

(Reminiszcencia)

Irtá: Fonyi Ilonka.

Az apró hópelyhek sűrűn hullanak, lassankint fehér lesz kint minden. Nyugalmas, békés csend; és szelid hóféhérség . . .

Hát van-e, lehet-e ennél szebb kép?
Ez a méla csend, ezek a szálló hópelyhek enyhülést hoznak a beteg lélekre, enyhülést a fájós szívre.

Olyan jó ezt a nagy, nagy fehérséget nézni. Nézni soká, soká, mig el nem homályosul a szem, mig aztán nem látunk többé semmit.

Olyan jó ebben a zavartalan csöndben hallgatni, hallgatni soká — és nem hallani semmit, csak a szívünk egyhangú dobbanását: kip-kop, kip-kop. . .

Olyan jó lenne így maradni soká, soká, talán örökre.

Elfeledni az élet ezer gondját, baját, nem érezni a tövis szurásait, amely lépten-nyomon utunkba kerül.

Milyen jó is lenne így maradni mozdulatlanul, örökre némán . . .

Hisz a halál nem is olyan borzasztó . . .

Nem?

És ugy képzelem, mintha a nagy hóféhérségen egyszerre halvány árnyékokat látnék; lassankint mindjobban kiszinesedik, végre már egész tisztán látom és összerázkódom; fázom, pedig a nagy cserépkályhában vigan pattog a tűz.

És hangokat is hallok, halk, sugogó hangot, mintha a szállodogáló hópelyhek beszélnének hozzám, értem, értem és hallgatom lehajtott fejjel.

. . . Tavaly még együtt voltunk mind. Terveztünk, vártuk a karácsonyt, a nagy szent ünnepet.

Ma hiányzik közülünk egy, aki elment örökre — és akit mégis mindig visszavárunk.

Üres a helye, keressük és nem találjuk sehol. Nem halljuk a hangját, azt a szelid, halk hangot és mégis hallani véljük. Nem látjuk a két beszédes szemét és keressük, keressük, pedig tudjuk hogy hiába.

És könyes lesz a szemünk, ha erre gondolunk.

Hisz ugy szerettük őt mindnyájan. Ő volt a legkisebb, a legkedvesebb. A szelid, a jó. És béketűrő, mint a mátyrok.

Mert kegyetlen igazságtalansága az életnek: hogy leggyakrabban azokat sújtja, akik szelidek, jók. Őt is megérintette és fagyos, kegyetlen érintésétől hervadni kezdett. S el is hervadt lassu, szomorú hervadással.

Tavaly még együtt voltunk mind. De már szomorúan, nem ugy mint más karácsony-estéken. Máskor ő volt a legvidámabb; ártatlan gyermekszíve alig várta, hogy felgyujtsuk a gyertyácskákat s eljőjön az angyal. Együtt díszítettük a nagy karácsonyfát. De tavaly már egészen másképp volt. Ágyban feküdt, haloványan, szomorúan. Nem panaszkodott, csak azt sajnálta, hogy nem segíthet a karácsonyfa díszítésénél. Az pedig szép volt és nagy, talán még szebb mint máskor és mégis, a mikor felgyujtottuk a gyertyácskákat, senki, senki sem örült s a sok kedves meglepetés, gyöngéd figyelem érintetlen maradt. Az ő arca vidám lett egy percre, még mosolygott is; de azután erőtlennül feküdt vissza a párnákra, bágyadtan, szomorúan s nedvesek lettek a szemei.

Ki tudná, milyen könyvek voltak azok? az utolsó örömei, vagy a halál szomorú sejtése csalta ki?

Olyan szomorú karácsonyunk nem volt még soha.

Akkor már ott volt lelkünkben a nagy, nehéz gondolat: ez az utolsó karácsony . . . jövőre — akkor már tudtuk, hogy közénk jön valaki, akit nem hívunk, nem várunk, akitől félünk, akit szeretnénk kizárni, — de aki eljön hívás, várás nélkül, eljön bárhogy félünk tőle, beoson a zárt ajtón, — de mégis eljön; mert az olyan erős, olyan erős, olyan hatalmas, hogy földi ember meg nem bír vele . . .

El fog jönni. És erre a gondolatra sötét lett egyszerre minden; a csillagok karácsonyfa, a lobogó lángu gyertyácskák — a sok kedves meglepetés — sötét lett az egész világ; mert a halál gondolata olyan sötét, olyan végtelenül szomorú.

Az ablak alatt vékony gyermekhangon énekelni kezdett valaki:

„Pásztorok, pásztorok örvendezve
Sietnek Jézushoz Betlehembe!

Máskor mi is élénkeltük a szent estén együtt mind a négyen a testvérek: most szomorúan, lehajtott fejjel hallgattuk végig. Máskor olyan jóleső öröm, meglegedés töltötte be a szívünket, most elfordultunk, nehogy észrevegye a másikunk a fájó könnycseppet.

Sohasem volt még olyan szomorú karácsonyunk.

És most ismét karácsonyeste van. A béke, szeretet ünnepe. A földre jött az Isten Fia, hogy segítsen a szenvedő embereken. Jóságos kezével végigsimítja a beteg homlokát, letörli a síró könyvét; enyhülést, vigasztalást ad a beteg léleknek, balzsamot a fájó szívre, igen, igen ma nem szabad sírni, ma örülni kell, hisz nagy, szent, örömműnnp ez: a földre szállott az Údvözítő.

És én mégis úgy érzem: hogy könny van a két szememben; égő, fájó könnycsepp.

Győzelem.

Győzelem: Emelt fővel hagytam el a teret.
S mégis: nem fogott el a győzelmi mámor...
Ahogy kiformáltam előre a tervet,
Ugy történt meg minden e nagy délutánon.
S ahogy fokról-fokra beteljesült minden,
Minek megtörténtét már előre láttam,
Mint kifacsart citrom, olyanná lett szívem:
Bosszút nem csak rajtad, magamon is álltam!

Szépen fest a férfi erős akarattal,
S nevetséges látni, amint csuszik-mászik...
No, én erős voltam; arcom tele daccal. —
Hogy nem tudtam akkor, e dac mivé válik!
— Csak még egyszer mindent újra csinálhatnék!
Nem szégyelnék hozzád sirva — rimánkodni,
Csuszva könyörgeni: Te bocsáss meg azért,
Hogy nem tudtam neked én megbocsátani.

Jaj, hogy ez nem lehet! Nincsen ujrakezdés
Akkor kemény voltam; s bár nyögök alatta,
Csak folytatom tovább, míg e színészkedés
Önézetem ha van, halálra nem marja...
Hányszor találkozunk! Huz hozzád a szívem
Ugy szeretnék esdni: Legyen úgy mint régen!
Látom, bus szememben felcsillan a remény.
És én ottan hagylak szótlanul, kevélyen.

Az én fagyos arcom a poklot takarja.
Ha belátnál, szánál, vagy borzadnál tőle...
Akkor győztem rajtad, most szívem akarja,
Győzd le akár százszor, csak ments ki belőle!
Légy egyszer te erős, ha már én nem tudtam,
Mikor kellett volna, egyszer gyenge lenni...
Ha még egyszer győzők, örökre elbuktam;
Nem tudnának soha, soha elfeledni.

Sinistra Stella.

A csodaszor.

Irt: Mokné, Féregy Gizella.

A tárgyalóteremben mély csenddel,
szinte visszafojtott érdeklődéssel várták
a védőügyvéd beszédét.

A magas, sovány jogtudós végigsimította szürkült haját és erős, nyugodt hangon kezdett beszélni:

— Védencem, Bárdy Béla önmagát jelentette fel a bíróságnál, az emberi vétkek leghitványabbikával: hitves gyilkolással vádolva önmagát. Bűnének ismeri, hogy ifju, szép nejét előre meg-

fontolt szándékkal, mérge által megölte. Mint jogásznak ismernem kell a törvénykönyv minden passzusát s így azt is kell tudnom, hogy vádlottra az igazságszolgáltatás súlyos büntetése vár, annál is inkább, mert vádlott nem is védekezik és nyugodtan várja a megsértett társadalom ítéletét, szigorát. Midőn Bárdy vádlottat védni akarom, csupán ennek a drámának hí történetét fogom elmondani.

Hanker gyárosnak egyetlen gyermeke volt Mária, Bárdy doktor szomorú végű hitvese. Midőn védencem, mint kérő jelentkezett, a gyáros tudomására adta, nincs kifogása bár a házasság ellen, mert ismeri leánya érzelmeit, de kötelessége a kérőnek tudomására adni, hogy leánya, anyja betegségét örökölte s hogy az ifju szervezet egy halálos kór csiráit rejti magában és ezért jobbnak véli, ha a szeretők lemondva egymásról, szívük sebet gyógyítani iparkodnak, mert a házasság csak elősegítene a kór elhatalmasodását.

Védencem akkor harminnégy éves volt, orvosi hírnevének tetőpontján. Midőn az öreg gyáros feltárta a férfi előtt ezt a szomorú valót, Bárdy, ki ideálisan, lelke egész hevével szerette a szép leányt, nem tudott az elválás gondolatába beletörődni s könyörögve szólt a gyároshoz:

— Orvos vagyok uram, a hízegő világ a „tudós“ címmel tisztelt meg. Ezreket gyógyítottam, ezreket mentettem meg a biztos haláltól. Imádom pályámat, szeretem a szenvedőket, tudásom legszébb jutalma a meggyógyultak vagy hozzátartozók hálaöngyöngy és köszönete. De, ha Mária nekem adja uram, nem szolgálom többet az emberiséget, lemondok az ezrek gyógyításáról, mert egyetlenegy lénynek akarom szentelni tudásomat, életemet. Adja uram nekem leánya kezét és én nemcsak az isteni csodában bizom, de tudásom erejében is, midőn hinni akarom, Mária egészséges lesz, ha én ápolom, én szeretem.

Az öreg gyárosnak nem volt többet ereje „nem“-et mondani és leánya nem-sokára Bárdy hitvese lett.

A tudós idejét nevének szentelte, a kit e boldog szerelem asszonyává varázsolt s a ki győzedelmeskedni látszott a természet logikáján. A férj nyugodtnak, derültnek mutatta magát, hivatásával felhagyott és egyedül nevének élt. Senki sem tudott arról, hogy mikor a boldog asszony édesen álmódva pihen, a férj kilopózik, dolgozószobájába zárkozik s hajnalig virraszt retorták és lombikok, orvosi műszerek és tudományos könyvek halmazai között. Kereste a csodaszert, melylyel a betegség lappangó csiráját neje szervezetében megölhethé.

Az éjszakai tanulás, a természet titkaiban való kutatás megviselték a daliás férfit. Asszonya virult, üde volt, mint a hajnali naptól felcsókolt virág és a szegény ember megfakult arccal, megviselt idegekkel küzdött a rém ellen, mely boldogságát veszélyeztette.

Jött egy nedves, hideg ősz. A fiatal asszony levert, halavány lett. Bárdy közeledni látta a veszélyt, melytől úgy rettegett és éjszakai búvárkodásaiban szenvedélyes követelésekkel ostromolta az Eget: mutassa meg neki a bölcsék követ, vagy vezesse az életforráshoz, hogy ifju hitvese csodával megszabadulhasson a titkos kórtól, mely oly hamar szakította le az arcról az üde rózsákat és mely elvitte azoknak a szép szemeknek meleg, tiszta fényét.

Novemberben láz jelentkezett. Bárdy Béla elhatározta, enyhébb légre viszi kedvesét. Volt egy kicsi, gondozott birtoka Erdély bércei alján, századok óta családi fészkek volt az a régi udvarház, melyben Bárdy született s mely gyermekévének édes-bus színhelye volt. Ezt a meleg, szeretett családi tuscolumot eladta az orvos s vitte ifju asszonyát Szicília napsütötte partjára, hol a tenger gyógybalzsamot lehel és a buja természet új életet, új erőt ígér.

Egy kicsi tündérlakot bérelt ki a férj, hasonlatos az egyezerj mese-palotához. Ebben a bájos otthonban becézte, kényeztette, szolgálta asszonyát a szegény tudós, aki hiába kutatott a

csodaszor után, hogy megmentse Mária. Mint orvos tudta, neje csak néhány hónapig élhet és ezt a néhány hónapot oly széppé, vidámmá, gondtalanná tudta varázsolni, hogy Mária könnyezve, tuláradó érzellemmel csókolgatta azt a férfi kezét, mely oly simává egyengette, oly kellemessé tette élete utját. A szó leg-nemesebb, legszebb értelmében: szeretett boldog asszony volt, a ki az örök tavasz napjában fürdött, borostyán és myrtuszligetekben andalgott és a tenger melódiáinál, férje vállára hajlva szöke fejcskéjét, hunyta álomra szemeit. Naplójának sűrűn teleirt lapjai bizonyítják, hogy a föld legboldogabb asszonyának tartotta magát.

A férfi éjszakánként itt is virrasztott. De már nem gyógyító orvosságot keresett, hanem mérget. Gyorsanölő, fájdalmat nem okozó mérget, mely bűbajos álmokat teremt és ugy visz át azokba az ismeretlen régiókba.

Gyönyörű februári alkonyat volt. Mária jázmin lugasban pihent, arcán tüzrózsák égtek, keble oly gyorsan pihegett mint egy sebzett madárka keble és szeme csodálatos, földöntuli fényvel tekintett a tenger lágyan hullámzó felületére s hallgatta az illatterhes erdő suttogását. Az elképzelhető legszébb szicíliai naphúcsú volt.

Bárdy kezében tartotta asszonya forró kezét. Tudta, Mária most áll betegségének forduló pontján, ezentul kezdődnek az óriási fájdalmak, melyek hetekig is eltarthatnak és hogy javulásra, gyógyulásra nincs többé remény. Az erős férfi, ki ezreket látott szenvedni, nem tudta megszokni azt a gondolatot, hogy ez a gyermekasszony kinlódjék, gyöttrődjék. Meg akarta gyógyítani. A felesége testi szenvedéseit a maga erős lelkébe akarta átültetni.

Letérdelt asszonya mellé.

— Van egy csodaorvosságom Mária. Meggyógyulsz tőle. De csak úgy, ha hiszel benne. Ezt az orvosságot én kerestem ki számadra. Akarod bevenni? Akarod, hogy megszünjék a lázad, a szenvedésed?

Az asszony édes bizalommal, halavány mosolylyal nézett a férje elborult szemeibe s ugy válaszolt:

— Gyógyíts meg Bélám, ha szeretsz. Itt élni ebben a napos honban, a te oltalmad alatt oly jó, oly szép. Hiszek orvosságod gyógyító erejében!

A férfi szintelen arcán bátorító mosoly futott végig.

— Mert életemnél, lelkem nyugalmanál is jobban szeretlek, azért gyógyítlak meg!

Reszkető kézzel vállához ölelte hitvese fejét és néhány fehér cseppet öntve egy kis pohár vízbe, a nő mosolygó ajkaihoz emelte azt.

Mária egy hajtásra megitta az „orvosságot“, a csodaszert.

A férfi szorosan keblén tartotta asszonya fejét, átölelte törekény alakját és végtelen szeretettel nézett, lelkét bele-téve ebbe a nézésbe, az álmosodó szemekbe, a mosolyra nyílt ajkakra...

Mire a csillagok felgyultak és az esti szellő végig borzolta a tenger felületét: Mária már gyógyult volt, nem élt. Mig az ifju beteg lelke édes álmoktól környezve a jobbik hazába költözött, a férj barna haja hófehérré vált. Nehány végtelennek látszó perc aggá tette az ifju férfit.

S most itt áll Bárdy doktor, az emberi bűnök legaljasabbjával: gyilkossággal vádolva magát és kérve a megsértett társadalomtól bűne méltó büntetését. A törvény „bűnös“ lát benne, a paragrafusok nem menthetik őt föl, mert „egy védtelen nőt ölt meg, a hitvesét, a ki jó, hí asszonya volt.“ Nem mint törvénytudós, de mint érző ember „mártírt“ és nem bűnöst látok a vádlottban, a ki önzetlen szeretetből vett magára oly keresztet, mely földig sújtja. Önmagát büntette meg kegyetlenül, midőn földi szenvedésektől mentette meg a bálványozott asszonyt, a kiért hivatását elhagyta, vagyona utolsó fillérért is odaadta. A mindentudó Teremtő ítélkezzék fölőtte, mert csak ő volt tanuja a férfi önfeláldozó szeretetének. Krisztusi

szeretetet, kegyelmet, felmentést kérek védencem, Bárdy Béla doktor számára.

Az ügyvéd szavait mély csönd követte. Az esküdtek lehajtott fejjel ültek a zöld asztal előtt. A karzaton a hallgatók között, a csönd néhány pillanatát sajátságos moraj váltotta fel: mintha egy óriási kebelből százak sóhajtsa szállt volna éhez. A résztvének, megértésnek és megbocsátásnak ez a sóhaja, megérintette a vádlott lelkét. Fehér fejét felemelte, bírásra nézett, ajkai megremegtek és két nehéz könyncsepp végiggördült sovány, halavány arcán.

Temető . . .

Temető van a szívemben,
Szép halottak temetője,
Pedig nem rég piros rózsák
Mosolyogtak ki belőle.
Virágos kert mivé lettél,
Temetővé fehéredtél
Sok szép fehér liliumtól,
Sok szép fehér koszorutól.

Farkas Andor.

Széphalom a költészetben.

Mi, Zemplén megyéhez tartozók, büszkék lehetünk arra, hogy a költő, Kazinczy porai e megye porával egyesültek. Szomszédáságunkban van az a gyönyörű és nagyhirű sarkert, a melyet magasztossá tesz a nagy nyelvész-költő sirhalma. Dicső gondolatokkal, nemes érzelmekkel szemléljük azt. Hisz nemcsak a halálával lett lakóhelye, hanem életében is az volt. E szent hely az irodalom székhelye volt egykor. Legelőkelőbb költőink zarandokoltak ide, hogy Kazinczytól ihletet nyerjenek, oktatásban, buzdításban részüljenek. A ki pedig nem jöhetett, ahhoz innen levelek mentek, tanulságos epistolák, eszmékben gazdag sorok, a hazáért és a haza szent nyelve érdekében írva. A sirnál eszünkbe jut a nagy irodalmi harc, eszünkbe jut, hogy Kazinczy által lett nyelvünk a művelt nyelvek közé sorozva és hogy, kit e hantok takarnak, szabadelvű eszméiért, fenkölt gondolkodásáért, a hazához való ragaszkodásáért a kufsteini börtön levegőjét kellett szivnia. És végre eszünkbe jut, hogy oly ember hantjánál állunk, ki szorgalmával az emberiségnek példát mutathat, ki az összes nyugati nyelveket megtanulta, hogy a nagy emberek szellemébe behatolhasson, ki sok száz levelet ír, hogy célját előbbre vihesse, ki a börtönben saját vérvével fordítja Ossiant. Az egyszerű sirdomb többet beszél, mint azok az emléktárgyak, reliquiák a költő múzeumában.

Mindezek köztudomásuak és mégis kedves dolog leírni. De nem Kazinczyt akarom cikkemmel méltatni, hanem régi és mai lakóhelyét: Széphalmot, a mely a régi és a mai költészetnek egyik kedvenc tárgya. Es bár e keretben az erre vonatkozó irodalom teljes egészében nem méltatható, azt hiszem a további kutatásra és az érdeklődés felkeltésére irányt jelölök, ha 1—2 magyar költő idevonatkozó művét tárgyalom.

Elsősorban érdekes a nagy költőnek, Kazinczynak „Széphalom“ c. költeménye. A ki élettörténetét nem ismeri eléggé, a ki nem tudja azt, hogy hogyan érezte magát költői rezidenciájában, az e költeményből megtudhatja. Már az első két verssor elárulja:

„E világ minden zugyói közt, oh
Széphalom, nékem te nevezsz leginkább.“

Csakugyan e kies helyet legjobban szereti a világon. Itália olajfáinak tövében sem érezte oly jól magát, mint itt.

„Oh fogadj csendes kebelébe, majd ha
Életem elfut.“

El fog jönni. És erre a gondolatra sötét lett egyszerre minden; a csillogó karácsonyfa, a lobogó lángu gyertyácskák — a sok kedves meglepetés — sötét lett az egész világ; mert a halál gondolata olyan sötét, olyan végtelenül szomorú.

Az ablak alatt vékony gyermekhangon énekelni kezdett valaki:

„Pásztorok, pásztorkok örvendezve
Sietnek Jézushoz Betlehembe!

Máskor mi is elénekeltük a szent estén együtt mind a négyen a testvérek: most szomorúan, lehajtott fejjel hallgattuk végig. Máskor olyan jóleső öröm, meglepődés töltötte be a szívünket, most elfordultunk, nehogy észrevegye a másikunk a fájó könnycseppet.

Sohasem volt még olyan szomorú karácsonyunk.

És most ismét karácsonyeste van. A béke, szeretet ünnepe. A földre jött az Isten Fia, hogy segítsen a szenvedő embereken. Jóságos kezével végigsimítja a beteg homlokát, letörli a síró könyvét; enyhülést, vigasztalást ad a beteg léleknek, balsamot a fájó szívre, igen, igen ma nem szabad sírni, ma örülni kell, hisz nagy, szent, örömműnep ez: a földre szállott az Üdvözítő.

És én mégis úgy érzem: hogy könny van a két szememben; égő, fájó könnycsepp.

Győzelem.

Győzelem: Emelt fővel hagytam el a teret.
S mégis: nem fogott el a győzelmi mámor...
Ahogy kiformáltam előre a tervet,
Ugy történt meg minden e nagy délutánon.
S ahogy fokról-fokra beteljesült minden,
Minek megtörténtét már előre láttam,
Mint kifacsart citrom, olyanná lett szívem:
Bosszút nem csak rajtad, magamon is álltam!

Szépen fest a férfi erős akarattal,
S nevéstéses látni, amint csuszik-mászik...
No, én erős voltam; arcom tele daccal. —
Hogy nem tudtam akkor, e dac mivé válik!
— Csak még egyszer mindent újra csinálhatnék!
Nem szégyelnék hozzád sírva — rimánkodni,
Csuszva könyörgeni: Te bocsáss meg azért,
Hogy nem tudtam neked én megbocsátani.

Jaj, hogy ez nem lehet! Nincsen újrakezdés
Akkor kemény voltam; s bár nyögök alatta,
Csak folytatam tovább, míg e színészkedés
Önézetem ha van, halálra nem marja...
Hányszor találkozunk! Huz hozzád a szívem
Ugy szeretnék eszni: Legyen úgy mint régen!
Látom, bus szemedben felcsillan a remény.
És én ottan hagylak szóttanul, kevélyen.

Az én fagyos arcom a poklot takarja.
Ha belátánál, szánnál, vagy borzadnál tőle...
Akkor győztem rajtad, most szívem akarja,
Győzd le akár százszor, csak ments ki belőle!
Légy egyszer te erős, ha már én nem tudtam,
Mikor kellett volna, egyszer gyenge lenni...
Ha még egyszer győzők, örökre elbuktam;
Nem tudnák soha, soha elfeledni.

Sinistra Stella.

A csodaszer.

Irta: Mokné, Féregy Gizella.

A tárgyalóteremben mély csenddel, szinte visszafojtott érdeklődéssel várták a védőügyvéd beszédét.

A magas, sovány jogtudós végigsimította szürkülő haját és erős, nyugodt hangon kezdett beszélni:

— Védencem, Bárdy Béla önmagát jelentette fel a bíróságnál, az emberi vétkek leghitványabbikával: hitves gyilkolással vádolva önmagát. Bűnének ismeri, hogy ifju, szép nejét előre meg-

fontolt szándékkal, méreg által megölte. Mint jogásznak ismernem kell a törvénykönyv minden passzusát s így azt is kell tudnom, hogy vádlottra az igazságszolgáltatás súlyos büntetése vár, annál is inkább, mert vádlott nem is védekezik és nyugodtan várja a megsértett társadalom ítéletét, szigorát. Midőn Bárdy vádlottat védni akarom, csupán ennek a drámának híu történetét fogom elmondani.

Hanker gyárosnak egyetlen gyermeke volt Mária, Bárdy doktor szomorú végű hitvese. Midőn védencem, mint kérő jelentkezett, a gyáros tudomására adta, nincs kifogása bár a házasság ellen, mert ismeri leánya érzelmeit, de kötelessége a kérőnek tudomására adni, hogy leánya, anyja betegségét örökölte s hogy az ifju szervezet egy halálos kór csiráit rejti magában és ezért jobbnak véli, ha a szeretők lemondva egymásról, szívük sebét gyógyítani inkább, mert a házasság csak elősegítene a kór elhatalmasodását.

Védencem akkor harmincnégy éves volt, orvosi hírnevének tetőpontján. Midőn az öreg gyáros feltárta a férfi előtt ezt a szomorú valót, Bárdy, ki ideálisan, lelke egész hevével szerette a szép leányt, nem tudott az elválás gondolatába beletörődni s könyörögve szólt a gyároshoz:

— Orvos vagyok uram, a hízogó világ a „tudós“ címmel tisztelt meg. Ezreket gyógyítottam, ezreket mentettem meg a biztos haláltól. Imádom pályámat, szeretem a szenvedőket, tudásom legszébb jutalma a meggyógyultak vagy hozzátartozók hálakönyve és köszönete. De, ha Máriát nekem adja uram, nem szolgálom többet az emberiséget, lemondok az ezrek gyógyításáról, mert egyetlenegy lénynek akarom szentelni tudásomat, életemet. Adja uram nekem leánya kezét és én nemcsak az isteni csodában bizom, de tudásom erejében is, midőn hinni akarom, Mária egészséges lesz, ha én ápolom, én szeretem.

Az öreg gyárosnak nem volt többet ereje „nem“-et mondani és leánya nem-sokára Bárdy hitvese lett.

A tudós idejét nejeknek szentelte, a kit e boldog szerelem asszonyává varázsolta s a ki győzedelmeskedni látszott a természet logikáján. A férj nyugodtnak, derültnek mutatta magát, hivatásával felhagyott és egyedül nejeknek élt. Senki sem tudott arról, hogy mikor a boldog asszony édesen álmodva pihen, a férj kilopózik, dolgozószobájába zárkózik s hajnalig virraszt retorták és lombikok, orvosi műszerek és tudományos könyvek halmazai között. Kereste a csodaszert, melylyel a betegség lappangó csiráját neje szervezetében megölhetné.

Az éjszakai tanulás, a természet titkaiban való kutatás megviselték a daliás férfit. Asszonya virult, üde volt, mint a hajnali naptól felcsókolt virág és a szegény ember megfakult arccal, megviselt idegekkel küzdött a rém ellen, mely boldogságát veszélyeztette.

Jött egy nedves, hideg ősz. A fiatal asszony levert, halavány lett. Bárdy közeledni látta a veszélyt, melytől úgy rettegett és éjszakai búvárkodásaiban szenvedélyes követelésekkel ostromolta az Eget: mutassa meg neki a bölcsék követ, vagy vezesse az életforráshoz, hogy ifju hitvese csodával megszabadulhasson a titkos kórtól, mely oly hamar szakította le az arcról az üde rózsákat és mely elvitte azoknak a szép szemeknek meleg, tiszta fényét.

Novemberben láz jelentkezett. Bárdy Béla elhatározta, enyhébb légre viszi kedvesét. Volt egy kicsi, gondozott birtoka Erdély bércei alján, századok óta családi fészék volt az a régi udvarház, melyben Bárdy született s mely gyermekévének édes-bus színhelye volt. Ezt a meleg, szeretett családi tuscolumot eladta az orvos s vitte ifju asszonyát Szicília napsütötte partjára, hol a tenger gyógybalzsamot lehel és a buja természet új életet, új erőt igér.

Egy kicsi tündérlakot bérelt ki a férj, hasonlatos az egyezéj mesepalotához. Ebben a bájos otthonban becázta, kényeztette, szolgálta asszonyát a szegény tudós, aki hiába kutatott a

csodaszer után, hogy megmentse Máriát. Mint orvos tudta, neje csak néhány hónapig élhet és ezt a néhány hónapot oly széppé, vidámmá, gondtalanná tudta varázsolni, hogy Mária könnyezve, tuláradó érzellemmel csókogatta azt a férfi kezét, mely oly simává egyengette, oly kellemessé tette élete utját. A szó legnemesebb, legszebb értelmében: szeretett boldog asszony volt, a ki az örök tavasz napjában fürdött, borostyán és myrtuszligetekben andalgott és a tenger melódiajánál, férje vállára hajlva szöke fejcsékéjét, hunyta álomra szeméit. Naplójának sűrűn teleirt lapjai bizonyítják, hogy a föld legboldogabb asszonyának tartotta magát.

A férfi éjszakánként itt is virrasztott. De már nem gyógyító orvosságot keresett, hanem mérget. Gyorsanölő, fájdalmat nem okozó mérget, mely bűbajos álmokat teremt és úgy visz át azokba az ismeretlen régiókba.

Gyönyörű februári alkonyat volt. Mária jázmin lugasban pihent, arcán tűzrózsák égtek, keble oly gyorsan pihegett mint egy sebzett madárka keble és szeme csodálatos, földöntúli fényvel tekintett a tenger lágyan hullámzó felületére s hallgatta az illatterhes erdő suttagását. Az elképzelhető legszébb szicíliai napbúcsú volt.

Bárdy kezében tartotta asszonya forró kezét. Tudta, Mária most áll betegségének fordulópontján, ezentúl kezdődnek az óriási fájdalmak, melyek hetekig is eltarthatnak és hogy javulásra, gyógyulásra nincs többé remény. Az erős férfi, ki ezeket látott szenvedni, nem tudta megszokni azt a gondolatot, hogy ez a gyermekasszony kinlódjék, gyöttrődjék. Meg akarta gyógyítani. A felesége testi szenvedéseit a maga erős lelkébe akarta átitetni.

Letérdelt asszonya mellé.
— Van egy csodatorvosságom Máriám. Meggyógyulsz tőle. De csak úgy, ha hiszel benne. Ezt az orvosságot én kerestem ki számadra. Akarod bevenni? Akarod, hogy megszűnjék a lázad, a szenvedésed?

Az asszony édes bizalommal, halavány mosolylyal nézett a férje elborult szeméibe s úgy válaszolt:

— Gyógyíts meg Bélám, ha szeretsz. Itt élni ebben a napos honban, a te oltalmad alatt oly jó, oly szép. Hiszek orvosságod gyógyító erejében!

A férfi színtelen arcán bátorító mosoly futott végig.

— Mert életemnél, lelkem nyugalmanál is jobban szeretlek, azért gyógyítlak meg!

Reszkető kézzel vállához ölelte hitvese fejét és néhány fehér cseppet öntve egy kis pohár vízbe, a nő mosolygó ajkaihoz emelte azt.

Mária egy hajtásra megitta az „orvosságot“, a csodaszert.

A férfi szorosan keblén tartotta asszonya fejét, átölelte törékeny alakját és végtelen szeretettel nézett, lelkét beleléve ebbe a nézésbe, az álmosodó szemekbe, a mosolyra nyílt ajkakra...

Mire a csillagok felgyultak és az esti szellő végig borzolta a tenger felületét: Mária már gyógyult volt, nem élt. Míg az ifju beteg lelke édes álmoktól környezve a jobbik hazába költözött, a férj barna haja hófehérré vált. Néhány végtelennek látszó perc aggá tette az ifju férfit.

S most itt áll Bárdy doktor, az emberi bűnök legaljasabbjával: gyilkossággal vádolva magát és kérve a megsértett társadalomtól bűne méltó büntetését. A törvény „bűnöst“ lát benne, a paragrafusok nem menthetik őt föl, mert „egy védtelen nőt ölt meg, a hitvesét, a ki jó, híu asszonya volt.“ Nem mint törvénytudós, de mint érző ember „mártírt“ és nem bűnöst látok a vádlottban, a ki önzetlen szeretetből vett magára oly keresztet, mely földig sujtja. Önmagát büntette meg kegyetlenül, midőn földi szenvedésektől mentette meg a bálványozott asszonyt, a kiért hivatását elhagyta, vagyona utolsó fillérért is odaadta. A mindentudó Teremtő ítélkezzék fölőtte, mert csak ő volt tanuja a férfi önfeláldozó szeretetének. Krisztusi

szeretetét, kegyelmet, felmentést kérek védencem, Bárdy Béla doktor számára.

Az ügyvéd szavait mély csönd követte. Az esküdtek lehajtott fejjel ültek a zöld asztal előtt. A karzaton a hallgatók között, a csönd néhány pillanatát sajátságos moraj váltotta fel: mintha egy óriási kebelből százak sóhajtsa szállt volna éghez. A részvétnék, megértésnek és megbocsátásnak ez a sóhaja, megérintette a vádlott lelkét. Fehér fejét felemelte, bírásra nézett, ajkai megremegtek és két nehéz könnycsepp végiggördült sovány, halavány arcán.

Temető . . .

Zemető van a szívemben,
Szép halottak temetője,
Pedig nem rég piros rózsák
Mosolyogtak ki belőle.
Virágos kert mivé lettél,
Temetővé fehéredtél
Sok szép fehér liliumtól,
Sok szép fehér koszorutól.

Farkas Andor.

Széphalom a költészetben.

Mi, Zemplén megyéhez tartozók, büszkék lehetünk arra, hogy a költő, Kazinczy porai e megye porával egyesültek. Szomszédságunkban van az a gyönyörű és nagyhirű sírkert, a melyet magasztossá tesz a nagy nyelvész-költő sirhalma. Dicső gondolatokkal, nemes érzelmekkel szemléljük azt. Hisz nemcsak a halálával lett lakóhelye, hanem életében is az volt. E szent hely az irodalom székhelye volt egykor. Legelőkelőbb költőink zaránokoltak ide, hogy Kazinczytól ihletet nyerjenek, oktatásban, buzdításban részesüljenek. A ki pedig nem jöhetett, ahhoz innen levelek mentek, tanulságos epistolák, eszmékben gazdag sorok, a hazáért és a haza szent nyelve érdekében írva. A sírnál eszünkbe jut a nagy irodalmi harc, eszünkbe jut, hogy Kazinczy által lett nyelvünk a művelt nyelvek közé sorozva és hogy, kit e hantok takarnak, szabadelvű eszméiért, fenkölt gondolkodásáért, a hazához való ragaszkodásáért a kufsteini börtön levegőjét kellett szivnia. És végre eszünkbe jut, hogy oly ember hantjánál állunk, ki szorgalmával az emberiségnek példát mutatott, ki az összes nyugati nyelveket megtanulta, hogy a nagy emberek szellemébe behatolhasson, ki sok száz levelet ír, hogy célját előbbre vihesse, ki a börtönben saját vérével fordítja Osiánt. Az egyszerű sírdomb többet beszél, mint azok az emléktárgyak, reliquiák a költő múzeumában.

Mindezek köztudomásuak és mégis kedves dolog leírni. De nem Kazinczyt akarom cikkemmel méltatni, hanem régi és mai lakóhelyét: Széphalmot, a mely a régi és a mai költészetnek egyik kedvenc tárgya. Es bár e keretben az erre vonatkozó irodalom teljes egészében nem méltatható, azt hiszem a további kutatásra és az érdeklődés felkeltésére irányt jelölök, ha 1—2 magyar költő idevonatkozó művét tárgyalom.

Elsősorban érdekes a nagy költőnek, Kazinczynek „Széphalom“ c. költeménye. A ki élettörténetét nem ismeri eléggé, a ki nem tudja azt, hogy hogyan érezte magát költői rezidenciájában, az e költeményből megtudhatja. Már az első két verssor elárulja:

„E világ minden zugolyói közt, oh
Széphalom, nékem te nevezts leginkább.“

Csakugyan e kies helyet legjobban szereti a világon. Itália olajfáinak tövében sem érezte oly jól magát, mint itt.

„Oh fogadj csendes kebeledbe, majd ha
Életem elfut.“

Boldoggá tette ama tudat, hogy kedves lakóhelyének kertje később sirtőjé lesz:

„Itt, ah itt öntse dagadott szemekből
A kegyes könnyet tetemimre Fannim,
Énekét lassú zokogással itten
Dallja Virágom.“

Oh dicső költő, gondoltad-e azt, hogy sírodnál Virágom kívül más is fog dalolni? Gondoltál-e arra, hogy e hazának sokkal edesebb fülemiléje lesz, ki eszméidet a tökélyre emeli és a magyar nyelvet díszes mentébe vonja be.

Nagy Petőfiink a szabadságharc előtti évben látogatta meg a költő sírját, mert azt tartotta, hogy minden emelkedettebb magyarnak kötelessége életében legalább egyszer odazarándokolni, mint a mohamedánoknak Mekka.

Ha ma látogatja meg Petőfi Széphalmot, bizonyára más hangú lett volna az ez alkalommal írt költeménye. Keserű érzés vonult végig „Széphalmon“ c. versén, mert ő Széphalmot teljesen felülváltotta látja. A muzsák egykori tanyáján haszonbérli zsidó lakott. Azon szobában, melyben Kazinczy lakott s melyben tiszta lelket lehelte ki, piszkos nyávogó poronytyok henteregtek, nejlének szobájából pedig kamra lett:

„Ki innen e falak közül!
Félek, hogy a ház rám szakad,
Mert nagy teher nehezedik rá,
Az Isten átka — — —“

A kert, a pompás kert teljesen elpusztult, a gyümölcsfák elvadultak. A fű magasra nőtt, tán azért, hogy a sírhoz vezető utat elfődje. Tehát vad fák és vad füvek körében nyugszik az, ki hét esztendeig szivta a börtön dögvész levegőjét és ki félszázadig tartá vállán a nemzetiségnek ügyét. Fehér szobrot állított neje sírjára, kinek 7 gyermeket hagyott. De miért nem állított a nemzet szobrot? A sírja olyan, mint a számtűzötté. Majd befejezésül ezt mondja:

„Hálás haza
A szent halott nevében
Vedd forró köszönetemet!“

A költeménynek hatása volt, mert ime Széphalom régi jellegét visszanyerte.

Petőfiinek egyetlen hű követője Tóth Kálmán, a ki teljesen mestere szellemében dolgozott. Kazinczy emlék-innépén ő lett megbizva az alkalmi óda megírásával. Nagyszerűen jellemzi az irodalomban harcokat jelölő férfiú működését, de kiemeli Széphalom fontosságát is. Mert:

„Két halma van magyar hazánknak,
Két végzetes megszentelt halma:
Pannonhalom és Széphalom,
Amott Árpád, emitt Kazinczy!“

A szerző kifejté továbbá, hogy Pannonhalmáról szerzetesek vissza az ő hazának drága földje. Széphalomról pedig Kazinczy eszméi indultak utra, hogy ezek visszaadják a magyart magának. A versszak befejezése pedig ez:

Pannonhalom és Széphalom!
Legyen megáldva e halmoknak
Feltámadásunk két halmának
Minden parányi porszeme.

Ime, már e három költemény is mily szépen mutatja be Széphalmot. E hely valóságos tárgya lett a költészetnek. És bár e cikk terjedelme nem enged meg, hogy több költeményt is tárgyaljak, az érdeklődés felkeltésére elég ennyi is. Mi, Zemplén megyéhez tartozóknak elsősorban kell hódolnunk Kazinczy szellemének és a vele való foglalkozás ugyszólván kötelességünk, emlékeinek fényesítése a mi dicsőségünk. Ha alkalom kínálkozik, még ráterek e tárgyra.

Kertész Ödön.

Vágyva, epedve . . .

Vágyva, epedve sirom a nótát,
Melyben a szívem buja zokog;
Tiszta lakához szűz szerelemnek
Hordom a sápadt, rőt homokot.
S mig a falán bus könnyeim égnek,
Erre felé tart messzi vihar;
Bubamerülten sírnak az álmok,
Érzik: az éltük fénye kihalt.

Most, a mikor még csókol az ajkad
S két karod égve átalólel
S reszket a szód, ha nyög szerelembe,
Engem a kétség árnya főd el.
Most az enyém vagy. Oh de ne lássa
Üdvömet sanda emberi szem,
Most a gyanu még s akkor a guny is
Ott nevet majd a más szemében.

Most az enyém vagy! Óh de siratlak,
Látom a gyászos, messzi borot.
Visszaveszed te azt az „igen“ szót,
Más tesz a fődre, más koszorot.
Most is, amig rám hajtod a fődöt
S két szemed égő könybe ragyog,
Érzi szívem, hogy tested enyém csak,
Oh de a lelked másnak adod.

Nappal a kétség, éjjel az álom
Sugja, hogy elhagysz hűtelenül,
Eldobod azt, mit eskü pecsétel,
És sziveden majd más melegül.
Álmaim zengő sátora akkor
Összeomolva földre szakad;
Én meg alatta érted epedve
Ugy siratom majd önmagamat.

László Sándor.

Tengerentúlról.

Borozók.

New-York egészségtelen, szűk lakásai gyilkos kemencék ilyenkor. A hatalmas bérkaszárnák ami melegezt egész nap magukba szedtek, azt így este felé kezdik kiadni. Nem csuda hát, ha a szegény családok az utcára menekülnek a halálosan izzó odukból.

Éjfél az egész „East Side“ az utcán táboroz. Nyikorog a sípláda, négetáncot járnak a vézna, sápadt kis lányok és a „kereső“ familia kirakódik a gyalogjáró közepére. A miszessz pletykázik a szomszédasszonyokkal, a miszter ingujjra vetkőzve, papucsban pöfékel és élvezi a korlátlan egyéni szabadságot, mely abból áll, hogy mennél több bosszuságot és kellemetlenséget okozunk . . . Hja! kérem Amerikában vagyunk, ahol mindenki egyenlő! . . .

De éjfél után hirtelen elcsöndesedik a „Gulyás negyed“, a Second Avenue. A család behúzódik a vackokba . . . Másnap dolgozni kell. Csak a villamoskocsik dübörögnek és a nagyobb kávéházak előtt suhan el olykor egy-egy csoport vihogó nő és handabandázó siheder. Egyetlen amerikai vonás sincs ezekben az alakokban. Lármások, illetlenek és kócosan nemzetköziesek. Borzasztóan beszélnek angolul. De ha nekik adnák a „Fdat Iron Buildinget“, akkor sem beszélne másként azok angolul.

Mert az is alosan csalódik, aki azt képzei, hogy az ugynevezett Gulyás Evnyunak talán valami magyaros színe, zamata, különlegessége van. Szó sincs róla. Nincs itt semmi magyaros vonás.

A Café Boulevard, az ösmeretlenül megbujva mutatni vágyó ájrisok divatos tanyája szeretne lenni. Gyönyörű kvartettje már egészen angol. Se külseje, se szelleme el nem árulja, hogy ez itt egy darab Magyarország, ahol minden este megtalálható a new-yorki magyarok kávéházi előkelősége.

De ez még a legmagyarabb. A többi magyar hely egészen az amerikai café restauratók kaptafájára faragott vendéglő. Magyar bennök a gazda, a személyzet, meg a vendég. Egyéb semmi. Csárdának, magyar korcsmának, becsali borozónak sehol semmi nyoma.

De minek is volna az itten? Hisz' a magyar munkás csuingsgamot rág, ice krémes parlor vályuja előtt ül, moving pictureket és pennys automata muzsikát élvez . . .

Csak nagy néha téved egy-egy neki busult borozó magyar a Kuruc Balogh bácsi korcsmájába. Ez a keleti utcasor egyetlen magyar borozója. Fekete a fala, feketék a székei, asztalai. Csak a gazdája piros-pozsgás, mosolygós ábrázatu. Kormos, füstös, alacsony, szűk tanyája ez . . . de éppen éjjeli borozónak való.

Aki betér szemére huzza a kalapját és szótlanul ül a fekete széken, a fekete asztalra könyökölve. És maga elé bámulva hallgatja a kesergő magyar muzsikát és nagyokat huz az öblös pohárból. Néha titkon egy-egy könnyet töröl . . . Aztán megint iszik és megint némán mered a párás levegőbe.

Letört alakok, árva busongók ezek a csöndes borozgatók, akiknek idegen ez a város, ez a nép, ez az élet . . . Mert a szívük fájdalommalan összezördül egy-egy magyar hangra és álmok öleiben ringatózva haza röpöpn a szülő falu vidékére, ahol most illatos szénát kaszálnak, zizegő, aranykalásos életet aratnak.

Hej! ki tudja, mi fáj nekik! hej! ki tudja mire gondolnak, mit éreznek, miért sírnak, mikor ott a nagy pohár mellett elülögélnék, elálmódoznak a szórtalan borozók!

Valahol a Tisza partján, a Hortobágyon, vagy a Laborc mentén, Bodrog táján röpököd a lelkük . . . Csuda-e hát, hogy könybe borult szemmel hallgatják az egy szál muzsikussal hegedűjét? . . .

Látomások a Broadwayn.

Esteledik. A Broadway széles testén nyugtalankodik az Élet. Fáradt bekerek erőlködve cipelik magukat. Vágató autómobilok össze-issza iramodnak. Angol trapperek luxus kocsikat röpítenek. Autóbus-bárcák nyekkenve ugrádoznak. Óvatos emberkék táncosan szökkennek kocsisikátorokból kocsisikátorokba. Nyargal, bomlik most minden.

Ott állok a Broadway torkolatában. A tekintetem lomha, mint a nyárközépi este, mely rám borul. Gondolat-utjaimon döcögve, akadozva mozdulnak a terhes sejtelmek. Olyan a Broadway most, mint egy titokzatos völgy . . . Körülöttem talán más világok nyugtalankodnak, de ez itt az Élet utja. Via Krucis . . . A nagy országuton apró emberkék jajgatva, kacagva karikáznak elém. Bujdosók kuszának fölfelé a komor hegyeken. Állok a völgyben. Két lázas szem kigyullad a homályban és közeledik felém. Sugarai bele fogódnak szemembe, verik a tekintetemet és én megkábulva várom a szörnyeteg reám törését. Kongatnak a hegyek fölött. Ezer titkos hang trillázva örjög a völgyben . . . És én már nem vagyok. A sóhaj, amely örjítő forrósággal kalapálta agyamat, elszállt belőlem és nem dobog többé a szívem, a gondolat vívódásra hajszoló Memento. Nincs többé velem senki. semmi. A síramokat nem hallok, bármint nyögnek is körülöttem. Megnyitó lelkek hiába mutogatják a szomorubb ábrázatukat, én nem látom. Remegő gondolatok hiába keresik az én koponyámat, gondolat hullámokat ölelnék. Beleroskadtestem az Élet. Csilaglatan éjszakákon át vándorolgat egy halott. De jó meghalni . . .

Messzi tájékokról sápadt hullámhegyek hintáznak felém. Elbuknak, magasra hágnak. Sugaras örvények kitárlják a méhtüket és fehér asszony fantókok szállanak föl a mélységekbe. Egymáshoz rohannak, egymáshoz lengeken s megring előttem a fantom sokaság, mint vihartól megingatott május

ákácerdő. Én láttam már ilyen fehér ábrázatokat. Régen volt. Akkoron. A fehér azaléak, a fehér orgonák akkor ingatták himporos fejüket és én részegen bandukoltam a tavasi utcákon. A harmatos aszfalton, a csillogó kávéházi asztalok mellől, robogó kocsikról fehér arcok kandikáltak felém és a szívem nagyokat dobant, mellem hengeresre düledt s boldogan, betegen karolgtam az üres levegőt. Tele volt hintve a város egy asszony ábrázatával. A legfehérebb arc halovány titkaival . . . valaki megszületett bennem, akit magammal hoztam, aki megbujt a gondolataim mögött és nem sodort a rugaszkodó évek során szerelmes utakra. De aztán megrázott. A vérem ömlésével nyújtózott el a testemben. Belefejtődött a koponyámba. Befonódott a karomba. Kiült a szemembe. Két vállamat páncélosan kifeszítette és szűz férfi szívemet hosszú idők sóvárgásával, bujásan, mámorosan megcsókolta.

Megnyomorodtam. Bénán, leterítve még vonaglik az eszem. Elfáradtam. Várom a roskadást. A diadalmas kriptakézet, mely tenyerével lefogja és eloltja az agyamat. Már csak ketten vagyunk. Én és a Halál. De nem hajol már fölém, már nem gyújtogatja a picit, részeg sejtelmeket. Csak kering fölöttem, csak kivántatja magát, mint a bűvös asszony, akinek minden titkát egyszer megösmertük . . .

Meg fogok halni. Eltűnök, mielőtt vidám és dühös ujjak felém emelkedhetnének. Ép és erős maradok, ha mások meg is bámulják csonkaságomat. A szomorúságom izenjen nekik? Mankós próbálkozásomról meglássák vergődésemet? Álljam a tekintetüket, mely könnyekért veri a szememet? Lássam ábrázatukon megvillanni a szánalom lárváját, mely mögöl a guny, a csufolódás vigyorog? És akiket szeretek, csunya, betegen eléjük menjek? A nagy idegenség, mely övez, most eltakar, nem fog elereszteni. Méhében egy nyomorult világnak jól beagyaztak engem. Ha az isten lakna a szemükben és ide látnának? Ha a jó szívük összenőne és együtt dobognának, hogy meghalljam. Hogy higgyek nekik. Hogy akarnak engem? És én elindulnék egy este.

Egy este . . . Amikor a bágyadt délután belekarol az alkonyatba. Amikor az esti hajnal buja nyújtózással beledől az estébe. És meghatódik minden. Méla lesz az ég. Fáradtak a fák. Össze zsugorodnak a kicsiny szobák és a méhükben kiválasztott emberkék egymás szívét nézik. Nehéz feji jegenyék bölöngatnak felém . . . Az én estém. Csöndben . . . a csillagok most gyulnak ki . . . csókolnak engem . . . Könyvek között . . . most tűnik el az alkony . . . karolnak engem és fakó fejemre lóphien a legfehérebb arc s egymásba omlunk . . . Két forró fej körül széthajolnak a falak . . . Halkan, szeliden megnyílnak a szobák . . . Emberek nesztelenül elbujdosnak . . . Regés énekek huznak a levegőben . . . Borzong az égbolt . . . Holdas palástját fölölti és ránk száll . . . Csak miránk . . . Ezer szemű, szikrázó, ékes sátorával . . .

—ly.

Egy bus ifju . . .

Egy bus ifju lakik e városba,
Szeme bágyadt, az arca halavány,
Nem látták még máskép, csak zokogva
S kacagni is sirva szokott talán.

Senki sem tudja mi a bánata,
S szemében könycsépp, hogy miért ragyog
S ha akad valaki, aki faggatja,
Kacagva mondja: mert boldog vagyok.

Króó József.

Megjelen
szerdán

Szerkesztő
Sátoraljaujl

Telefon

Kéziratok

Nyitólérbem m

B

Nagy

nos munk

mai napp

Erkölc

szava hi,

magunkka

év esemé

lékezetün

amikor l

meg a jó

közérdek

léleténél,

adózunk

lyen nem

mely lap

jogositó

váratlan

és igaz n

lett felgy

Az é

nem fejt

mánya

köteless

ként fog

vagy leg

mint toll

kölcsi é

fogalmá

teli. Sz

gunkkal

és nagy

gén; m

az, midd

tünkbl

lenség

ézésün

vetésre.

a lefol

hogy ha

a nagy

érdekeit

egyedül

komoly

Veze

aktuális

világítás

felfogás

lakosság

kodtunk

tatni, h

üdvös t

zet nyu

mit kiv

lyenek

mily ir

egyes

kérdése

szerény

tolakod

köteles

Pol

András

álló a

juk. K

kerültt

pot a

mell

melyik